

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU**

**26'NCİ YASAMA DÖNEMİ 2'NCİ YASAMA YILI
FAALİYET RAPORU**

ANKARA 2018

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

26'NCİ YASAMA DÖNEMİ 2'NCİ YASAMA YILI
FAALİYET RAPORU

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu tarafından yayımlanmıştır.

Bu kitabın dağıtımı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu tarafından yapılmaktadır.

Yayın No.: 18

Adres: TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, 06543 Bakanlıklar/ANKARA

E-posta: kefek@tbmm.gov.tr

Baskı: TBMM Basımevi, Ankara, 2018

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	ii
BİRİNCİ BÖLÜM	
KOMİSYON HAKKINDA GENEL BİLGİLER	1
A. Komisyonun Misyon ve Vizyonu	1
B. Komisyonun Görev ve Yetkileri	1
C. Komisyon Üyelikleri	2
D. Komisyonun Çalışma Usul ve Esasları	3
İKİNCİ BÖLÜM	
KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİNE İLİŞKİN HUKUKİ DÜZENLEMELER VE PARLAMENTO ZEMİNİNDEKİ GELİŞMELER	4
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
KOMİSYON ÇALIŞMALARI	8
A. Komisyon Toplantısı ve Komisyon Kararları	8
B. Komisyonun Yurt İçi Faaliyetleri	8
1. Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars Bölgesel Bilgi ve Deneyim Paylaşımı ve Farkındalık Artırma Toplantısı	8
2. Lider Kadınlar Çalıştayı	9
3. 15 Temmuz Kahraman Kadınlar Programı	9
4. Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkını Elde Etmelerinin 82'nci Yıl Dönümü Etkinliği	9
C. Alt Komisyonlar	9
D. Komisyonun Yurt Dışı Ziyaretleri	10
1. Panama-Kolombiya Çalışma Ziyareti (21-25 Kasım 2016).....	10
2. TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Heyetinin Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu 61'inci Oturumuna Katılımı (12-16 Mart 2017).....	11
3. Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Konusunda İspanya Parlamentosuna Gerçekleştirilen Çalışma Ziyareti (1-6 Haziran 2017).....	14
4. Finlandiya Parlamentosu ve İsveç Parlamentosuna Düzenlenen Çalışma Ziyaretleri (14-20 Eylül 2017)	18
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
KOMİSYONUN YÜRÜTTÜĞÜ PROJELER	27
BEŞİNCİ BÖLÜM	
KOMİSYONA YAPILAN BAŞVURULAR.....	31
ALTINCI BÖLÜM	
KOMİSYONA HAVALA EDİLEN TASARI VE TEKLİFLER	32

SUNUŞ

Kadın erkek fırsat eşitliğinin hayata geçirilmesini teminen kurumsal yapılanma ve mevzuat alanında birçok çalışma yapılmış ve değişikliğe gidilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) bünyesinde kurulan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu da (KEFEK) bu çalışmaların neticesinde 24 Mart 2009 tarihinde yürürlüğe giren 5840 sayılı Kanun ile kurulmuştur.

Komisyon, kadın haklarının geliştirilmesi ve kadın erkek fırsat eşitliğinin sağlanması amacıyla farklı çalışma usulleri çerçevesinde görevlerini ifa etmektedir. KEFEK, diğer ihtisas komisyonlarından farklı olarak hem yasama hem de denetim faaliyetlerini yerine getirmektedir. Bu çerçevede Komisyon, temel görevi olan kanun tasarı ve tekliflerini incelemenin yanı sıra cinsiyet temelli ayrımcılık iddiasını taşıyan başvuruları da kabul etmektedir. Anılan görev ve yetkilerinin yanı sıra Komisyon, belirli konularda alt komisyonlar kurmakta ve detaylı çalışmalar sonucunda raporlar hazırlamaktadır. Ayrıca kuruluş kanununda kendisine tevdi edilen görevleri yerine getirmek üzere ulusal ve uluslararası düzeyde projeler gerçekleştirmektedir. Sayılan tüm bu yöntemler ile Komisyon kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi ile fırsat eşitliğinin sağlanması noktasında yasal düzenlemelerin yanında zihinsel dönüşüme de destek vermektedir.

KEFEK, TBMM'deki diğer Komisyonlara nazaran yeni sayılabilecek bir komisyon olmakla birlikte kendi çalışma alanına büyük katkılar sunmuş, bazı mevzuat değişikliklerinde öncü olmuştur. Kendisine gönderilen dilekçelerin takibi suretiyle bireylerin hayatına dokunmuş, örnek teşkil eden kadın ve kurumlara verilen ve artık gelenekselleşen "Farkındalık Ödülleri" ile kamuoyunun konuya ilişkin duyarlılığını artırmıştır.

26'ncı Yasama Dönemi 1'inci Yasama Yılında Komisyonumuz bünyesinde kurulan üç Alt Komisyon, 2'nci Yasama Yılında çalışmalarını sürdürmüştür. 2'nci Yasama Yılında Komisyonumuza 41 bireysel başvuru yapılmış ve 21 kanun teklifi havale edilmiştir.

2'nci Yasama Yılı faaliyetleri incelendiğinde 15 Temmuz hain darbe girişiminin tüm Ülkeyi olduğu gibi Komisyonun faaliyetlerini de etkilediğini görmekteyiz. Hain girişim sonrasında özellikle Komisyonumuzun temsil edildiği uluslararası toplantılarda salt görev alanımızla ilgili değil aynı zamanda hain darbe girişimiyle de alakalı görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Zorlu çalışma döneminde bizleri destekleyen Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın İsmail KAHRAMAN'a, Komisyonumuzun tüm değerli üyelerine ve Komisyonumuzda görevli çalışma arkadaşlarıma içten teşekkürlerimi sunarım.

Radiye Sezer KATIRCIOĞLU
Kocaeli Milletvekili
Komisyon Başkanı

BİRİNCİ BÖLÜM

KOMİSYON HAKKINDA GENEL BİLGİLER

A. Komisyonun Misyon ve Vizyonu

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun misyonu; kadın haklarının korunması ve geliştirilmesini sağlamak, kadın erkek fırsat eşitliğinin sağlanmasına yönelik olarak Ülkemizde ve uluslararası alandaki gelişmeleri izleyerek bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmektir.

Komisyonun vizyonu ise kadın erkek fırsat eşitliğinin sağlanmasına ilişkin sorunların gerek yasal düzeyde gerek uygulamada iyileştirilmesini sağlayarak etkili bir parlamenter denetim oluşturmaktır.

B. Komisyonun Görev ve Yetkileri

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun görevleri, 25.2.2009 tarihli ve 5840 sayılı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanunu'nun 3'üncü maddesinde düzenlenmiştir.

Buna göre Komisyonun görevleri şunlardır:

- Kendisine esas veya tali olarak havale edilen işleri görüşmek, Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnamelerin kadın erkek eşitliği konusunda T.C. Anayasasına, uluslararası gelişmelere ve yükümlülöklere uygunluğunu inceleyerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak.
- Her yasama yılının sonunda Türkiye'deki kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik gelişmelere ve Komisyonun o yıla ait faaliyetlerine ilişkin bir değerlendirme raporu hazırlamak ve bunu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmak.
- Kadın hakları ile kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik olarak diğer ölkelerdeki ve uluslararası kuruluşlardaki gelişmeleri takip etmek, gerektiğinde yurt dışında incelemelerde bulunmak ve bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek.
- Kadın erkek eşitliği konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına ilişkin gerekli bilgi ve dokümanları temin etmek.
- Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası anlaşmaların kadın erkek eşitliği ve kadın hakları konusundaki hükümleri ile T.C. Anayasası ve diğer ulusal mevzuat arasında uyum sağlamak için yapılması gereken değişiklikleri ve düzenlemeleri belirlemek.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca havale edilen kadın erkek eşitliğinin ihlaline ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair iddialar ile ilgili başvuruları incelemek ve gerekli gördüğü hâllerde ilgili mercilere iletmek.
- Kadın erkek eşitliği konusunda kamuoyunu bilgilendirici etkinlikler yapmak.

5840 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi uyarınca, Komisyon, görevleri ile ilgili olarak genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile gerçek ve tüzel kişilerden kanunlarda öngörölen usullere uyarak bilgi istemek ve ilgililerini çağırarak bilgi almak yetkisine sahiptir.

Komisyon, görev alanıyla ilgili faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum örgütleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının çalışmalarından yararlanabilir.

Komisyon, gerekli gördüğünde uygun bulacağı uzmanların bilgisine başvurabilir ve Ankara dışında da çalışabilir.

C. Komisyon Üyelikleri

Komisyonun oluşumu 5840 sayılı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanunu'nun 2'nci maddesinde düzenlenmiştir.

Komisyonun üye sayısı Danışma Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurulca belirlenmektedir. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda; siyasi parti grupları ile bağımsızlar TBMM'deki sayılarının -boş üyelikler hariç- üye tam sayısına nispet edilmesi ile bulunacak yüzde oranına uygun olarak temsil edilirler. 26'ncı Yasama Döneminde Komisyonun 26 üyeden oluşması kararlaştırılmıştır.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeleri belirlenirken kadın milletvekilleri ile insan hakları konusunda uzman milletvekillerine öncelik tanınır.

Komisyon üyelikleri için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. Her iki devre için seçilenlerin görev süresi iki yıldır.

Komisyon, siyasi parti gruplarının yüzde oranlarına göre bir başkan, iki başkanvekili, bir sözcü ve bir kâtip seçer. Bu seçim; üye tamsayısının salt çoğunluğuyla toplanan Komisyonun, toplantıya katılanlarının salt çoğunluğunun gizli oyuyla yapılır.

Komisyonun 26'ncı Yasama Dönemi 2'nci Yasama Yılında görev yapan üyeleri aşağıda gösterilmiştir:

Görevi	Üyenin Adı ve Soyadı	Seçim Çevresi	Partisi
BAŞKAN	Radiye Sezer KATIRCIOĞLU	Kocaeli	AK PARTİ
BAŞKANVEKİLİ	Bennur KARABURUN	Bursa	AK PARTİ
BAŞKANVEKİLİ	Candan YÜCEER	Tekirdağ	CHP
SÖZCÜ	Ali İhsan YAVUZ	Sakarya	AK PARTİ
KÂTİP	Filiz KERESTECİOĞLU ¹	İstanbul	HDP
ÜYE	Aydın USLUPEHLİVAN	Adana	CHP
ÜYE	Elif Doğan TÜRKMEN	Adana	CHP
ÜYE	Hatice Dudu ÖZKAL	Afyonkarahisar	AK PARTİ
ÜYE	Burcu KÖKSAL	Afyonkarahisar	CHP
ÜYE	Ahmet Selim YURDAKUL	Antalya	MHP
ÜYE	Deniz DEPBOYLU	Aydın	MHP
ÜYE	Emine YAVUZ GÖZGEÇ	Bursa	AK PARTİ
ÜYE	Ayşe KEŞİR	Düzce	AK PARTİ

¹ Komisyon üyeliği 29.12.2016 tarihinde son bulmuştur.

ÜYE	Nuri OKUTAN ²	Isparta	MHP
ÜYE	Fatma BENLİ	İstanbul	AK PARTİ
ÜYE	Tülay KAYNARCA	İstanbul	AK PARTİ
ÜYE	Sibel ÖZDEMİR	İstanbul	CHP
ÜYE	İmran KILIÇ	Kahramanmaraş	AK PARTİ
ÜYE	Salih ÇETİNKAYA	Kırşehir	AK PARTİ
ÜYE	Fatma KAPLAN HÜRRİYET	Kocaeli	CHP
ÜYE	Hüsnüye ERDOĞAN	Konya	AK PARTİ
ÜYE	Nurettin DEMİR	Muğla	CHP
ÜYE	Besime KONCA ³	Siirt	HDP
ÜYE	Hilmi BİLGİN	Sivas	AK PARTİ
ÜYE	Dilek ÖCALAN	Şanlıurfa	HDP
ÜYE	Ayşe DOĞAN	Tekirdağ	AK PARTİ
ÜYE	Ayşe Sula KÖSEOĞLU	Trabzon	AK PARTİ
ÜYE	Ertuğrul SOYSAL	Yozgat	AK PARTİ

D. Komisyonun Çalışma Usul ve Esasları

KEFEK, çalışmalarını 5840 sayılı Kanun ve TBMM İçtüzüğü hükümlerine göre yürütmektedir.

Komisyon, başvurular üzerine olduğu gibi herhangi bir başvuru olmaksızın da gerekli gördüğü konularda inceleme ve araştırma yapabilmektedir. Ayrıca Komisyon üyeleri tarafından incelenmek üzere çeşitli konular gündeme getirilebilmektedir.

Komisyon üye tam sayısının en az üçte biri ile toplanmakta ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar vermektedir. Ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tam sayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.

Komisyon, yıllık faaliyet ve değerlendirme raporunu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Bu rapor, Danışma Kurulunun görüş ve önerisi ile Genel Kurul gündemine alınabilir ve üzerinde görüşme açılabilir. Rapor, Komisyon tarafından Başbakanlık ve ilgili bakanlıklara gönderilir.

Komisyon, TBMM Başkanlığınca kendisine havale olunan başvurular ile ilgili yapılan işlem ve başvurunun sonucu hakkında havale tarihinden itibaren en geç üç ay içinde başvuru sahibine bilgi verir.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, TBMM'nin ara verme veya tatilde olduğu zamanlarda da, TBMM Genel Kurulundan alınan kararlar, çalışmalarına devam etmektedir.

² Partisiyle ilişkisinin kesilmesi nedeniyle Komisyon üyeliği 21.04.2017 tarihinde kendiliğinden son bulmuştur.

³ 03.10.2017 tarihinde milletvekilliği düştüğü için Komisyon üyeliği kendiliğinden son bulmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİNE İLİŞKİN HUKUKİ DÜZENLEMELER VE PARLAMENTO ZEMİNİNDEKİ GELİŞMELER

11.06.1985 tarihli ve 3232 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW), 01.7.1985 tarihli 85/9722 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile onaylanmış, 14.10.1985 tarihli 18898 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış ve Ülkemiz bakımından 1986 yılında yürürlüğe girmiştir.

Sözleşme’nin yürürlüğe girmesini takip eden süreçte Ülkemizde kadın-erkek fırsat eşitliğini güçlendiren çok önemli yasal düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Bu yasal düzenlemelerden bazıları özetle aşağıdaki gibidir:

- 1990 yılında ulusal mekanizma olarak Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Kurum, 2004 yılında Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olarak yeniden düzenlenmiştir.

- 1998 yılında 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun yürürlüğe girmiştir. 4320 Sayılı Kanun’un Uygulanmasına Dair Yönetmelik 2008 yılında yürürlüğe girmiştir.

- CEDAW’a ilişkin İhtiyari Protokol Türkiye tarafından 2002 yılında onaylanmıştır.

- 1 Ocak 2002 tarihinde kadın-erkek eşitliği bakış açısı ile hazırlanmış olan Yeni Türk Medeni Kanunu yürürlüğe girmiştir.

- Yeni Türk Medeni Kanunu’nun yürürlüğe girmesi ile birlikte Aile Mahkemelerinin kurulması gündeme gelmiş ve 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun 9 Ocak 2003 tarihinde TBMM’de kabul edilmiştir.

- 10 Haziran 2003 tarihinde işçi-işveren ilişkilerinde cinsiyet de dâhil olmak üzere ayrımcılık yapılamayacağı temeline dayalı 4857 sayılı İş Kanunu yürürlüğe girmiştir.

- Anayasa’nın 10’uncu ve 90’ıncı maddelerinde kadın-erkek fırsat eşitliğini güçlendirecek nitelikte düzenlemeler yapılmıştır. Anayasa’nın 10’uncu maddesine; 2004 yılında “Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.” hükmü; 2010 yılında “Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.” hükmü eklenmiştir. Ayrıca, 2004 yılında Anayasa’nın 90’ıncı maddesinde yapılan değişiklikle, usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası sözleşmelerle kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda uluslararası sözleşmelerin hükümlerinin esas alınacağı düzenlenmiştir.

- Personel alımlarında cinsiyet ayrımcılığı yapılmamasına ilişkin “Personel Temininde Eşitlik İlkesine Uygun Hareket Edilmesi” konulu 2004/7 sayılı Başbakanlık Genelgesi 22 Ocak 2004 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

- 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni Türk Ceza Kanunu ile kadınlar ve çocuklara karşı işlenen cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar bakımından daha ayrıntılı düzenlemeler yürürlüğe konulmuştur.

- 2005 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinde Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu oluşturulmuştur. Komisyon tarafından hazırlanan Raporun ardından 4 Temmuz 2006 tarihli Resmi Gazete’de konu ile ilgili “Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler” konulu 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi yayımlanmıştır.

- Gelir Vergisi Kanunu’nda 2007 yılında yapılan değişiklikle kadınların hane içinde imal ettikleri ürünleri işyeri açmaksızın kermes, festival, panayır ile kamu kurum ve kuruluşlarınca geçici olarak belirlenen yerlerde satışa sunmaları hâlinde elde edilen gelirleri vergiden muaf tutulmuştur.

- 2009 yılında TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kurulmuştur.

- Kadınların sosyo-ekonomik konumlarının güçlendirilmesi, toplumsal yaşamda kadın erkek fırsat eşitliğinin sağlanması, sürdürülebilir ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma amaçlarına ulaşılabilmesi için kadınların istihdamının artırılması ve eşit işe eşit ücret imkânının sağlanması amacıyla hazırlanan 2010/14 sayılı “Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması” konulu Başbakanlık Genelgesi 25 Mayıs 2010 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

- 2011 yılında yürürlüğe giren 6111 Sayılı Kanun ile kadınların ve gençlerin işgücüne katılımını ve istihdamını artırmak, yeni istihdam alanlarının yaratılmasını teşvik etmek ve çalışanların vasıflarını yükselterek işsizlik riskini azaltmak, mesleki ve teknik eğitimi özendirmek, kalite ve etkinliğini artırmak amacıyla düzenlemeler yapılmıştır. 6111 sayılı Kanun ile doğum ve evlat edinme nedeniyle memurlara verilen izinler konusunda 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nda bazı düzenlemeler yapılmıştır.

- 24.11.2011 tarihinde 6251 sayılı Kanunla, Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nin (İstanbul Sözleşmesi) onaylanması uygun bulunmuş ve onaylanan Sözleşme 08.3.2012 tarihli 28227 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

- Kendi nam ve hesabına tarımsal faaliyette bulunan kadın çiftçilerin sigorta kapsamında sayılması için aile reisi olmaları koşulunun “4956 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun ve Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Yürürlükten Kaldırılması ve Bu Kanunlara Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun” ile 02.8.2003 tarihi sonrasına uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır. 26.12.2012 tarih ve 6270 sayılı “Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile söz konusu koşulun 02.8.2003 tarihi öncesi için de uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.

- 08.3.2012 tarihinde 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kabul edilmiştir. Böylece, İstanbul Sözleşmesinin iç hukuka aktarılmasını sağlayan kanuni düzenlemeler yürürlüğe girmiştir.

- 12.11.2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunla 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 14’üncü maddesi değiştirilmiş ve “Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000’in üzerindeki

belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet öncelikleri değerlendirilerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.” hükmü Kanun metnine eklenmiştir.

- 05.1.2013 tarihinde Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

- 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna ilişkin Uygulama Yönetmeliği 18.1.2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

- Kadın Çalışanların Gece Postalarında Çalıştırılma Koşulları Hakkında Yönetmelik 24.7.2013 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

- Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik 16.8.2013 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

- 10.9.2014 tarihli ve 6552 sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun hükümleri uyarınca doğum borçlanması kapsamı genişletilerek daha önce iki çocuk için geçerli olan doğum borçlanması üç çocuğa çıkarılmıştır. Ayrıca, 6552 sayılı Kanun ile ev hizmetlerinde çalışanların sigortalılığı hakkında da düzenlemeler yapılmıştır.

- 25.11.2014 tarihinde Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması Komisyonu kurulmuş, Araştırma Komisyonu Mayıs 2015 itibarıyla çalışmalarını tamamlayarak raporunu yayımlamıştır.

- 29.1.2016 tarihinde kabul edilen 6663 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ile 4857 sayılı İş Kanunu’nda değişiklik yapılarak çalışanların iş ve aile yaşamının uyumlaştırılmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Yapılan değişikliklerle, memurların doğum ve evlat edinme sonrası ücretsiz izin sürelerinin derece kademe ilerlemesinde dikkate alınması, kadın memurlara analık izninin bitiminden itibaren doğum ve evlat edinmeye bağlı olarak ilk çocukta 2 ay, ikinci çocukta 4 ay, üçüncü ve üzeri çocukta 6 ay yarı zamanlı ve ücretli çalışma hakkı getirilmesi (çocuğun engelli olması durumunda 12 ay süre ile ücretli yarı zamanlı çalışma hakkı tanınacaktır.), çocuk sahibi olan (doğum ve evlat edinme) memurlara kısmi süreli çalışma hakkı getirilmesi düzenlenmiştir. Ayrıca, özel sektörde çalışmakta olan kadınlara doğum ve evlat edinme sonrası yarım çalışma ödeneği getirilmiş, özel sektörde çalışmakta olan kadınlara kısmi süreli çalışma hakkı verilmiştir.

- 17.3.2016 tarihinde Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkında Yönetmelik Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

- 24.3.2016 tarihinde Başta Cinsel İstismar Olmak Üzere Çocuklara Yönelik Her Türlü İstismar Olaylarının Araştırılması amacıyla bir Meclis Araştırması Komisyonu kurulmuş, Araştırma Komisyonu Ocak 2017 itibarıyla çalışmalarını tamamlayarak raporunu yayımlamıştır.

- 20.8.2016 tarihinde TBMM’de kabul edilen 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yapılan düzenlemeler neticesinde özel kreş ve gündüz bakımevlerinin faaliyete geçtiği dönem itibari ile beş vergilendirme/hesap dönemi gelir ve kurumlar vergisinden muaf tutulması sağlanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KOMİSYON ÇALIŞMALARI

A. Komisyon Toplantısı⁴ ve Komisyon Kararları

11 Mayıs 2017 tarihli Komisyon toplantısında Komisyon Başkanı Radiye Sezer KATIRCIOĞLU, Komisyonun 2016 yılında yaptığı ve 2017 yılında yapmayı planladığı çalışmalara ilişkin açıklamalarda bulunmuştur.

Toplantıda, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi Proje Koordinatörü Neşe ÇAKIR, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Parlamentolararası Birliğin ortaklaşa yürüttüğü “Türkiye’de Siyasi Liderlikte ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi” kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler ve ulaşılmaması planlanan sonuçlara ilişkin bir sunum gerçekleştirmiştir.

Birleşmiş Milletler Kadın Birimi Türkiye Direktörü Fulya VEKİLOĞLU da, bahse konu Proje’de 2017 yılında yapılması planlanan çalışmalar hakkında sunum yapmıştır.

Yapılan sunumların ardından Komisyonun 2016 yılında yaptığı çalışmalar ve 2017 yılında yapılması planlanan çalışmalara ilişkin görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

B. Komisyonun Yurt İçi Faaliyetleri

1. Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars Bölgesel Bilgi ve Deneyim Paylaşımı ve Farkındalık Artırma Toplantısı

Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi kapsamında 30 Ekim 2016 tarihinde Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars Bölgesel Bilgi ve Deneyim Paylaşımı ve Farkındalık Artırma Toplantısı düzenlenmiştir.

Toplantı, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyesi milletvekilleri, Ağrı, Ardahan, Iğdır ve Kars milletvekilleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Türkiye Belediyeler Birliği temsilcileri, akademisyenler, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri, Ağrı, Ardahan, Iğdır ve Kars illerinden Valiler, Kaymakamlar, il ve ilçe Belediye Başkanları, valilik ve belediyelerin eşitlik birimi temsilcileri, kamu kurumlarının il Müdürleri, Serhat Kalkınma Ajansı temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Bugüne kadar yapılan Bölgesel Toplantıların ve aynı şekilde Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars Bölgesel Bilgi ve Deneyim Paylaşımı ve Farkındalık Artırma Toplantısının da temel amaçları kamuoyunda kadın erkek fırsat eşitliğine dair farkındalık ve algı düzeyini arttırmak, kadın erkek fırsat eşitliğine dair plan ve programların etkin şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla ilgili kurumlar arası koordinasyon ve iş birliğini arttıracak öneriler geliştirmek, diyalog mekanizmalarını güçlendirmek ve KEFEK ile yerel aktörler arasındaki bağlantıları kuvvetlendirmek olarak sıralanmaktadır.

⁴ Komisyon toplantılarına ilişkin tutanaklara TBMM İnternet sitesinden (https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.kom_liste) erişim mümkündür.

2. Lider Kadınlar Çalıştayı

KEFEK, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) ve Parlamentolar Arası Birlik (IPU) ortaklığında yürütülmekte olan “Türkiye’de Siyasi Liderlikte ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi” kapsamında 12-13 Kasım 2016 tarihlerinde Sapanca’da “Lider Kadınlar” çalıştayı düzenlenmiştir. Kadın milletvekilleri ve KEFEK üyelerine yönelik düzenlenen Çalıştaya Milli Savunma Bakanı Sayın Fikri IŞIK da katılmıştır.

Çalıştay kapsamında uluslararası ve ulusal uzmanlar; “Kadın lider olmak”, “Lobicilik ve Halkla İlişkilerin önemi”, “İletişimin gücü”, “Medya ilişkileri”, “Sosyal medya” gibi konularda sunum yapmıştır.

3. 15 Temmuz Kahraman Kadınlar Programı

7 Mart 2017 tarihinde 8 Mart Dünya Kadınlar günü münasebetiyle 15 Temmuz Gazisi kadınlarımız ile Şehitlerimizin yakınlarının da davet edildiği “15 Temmuz Kahraman Kadınlar” konulu program düzenlenmiştir. Programa 15 Temmuz gazisi kadınlarımız ile kadın Şehitlerimizin yakınları, KEFEK üyeleri, milletvekilleri ve Bakanlar katılmış olup açılış konuşmalarının ardından TBMM gezisi yapılmıştır.

4. Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkını Elde Etmelerinin 82’nci Yıl Dönümü Etkinliği

Türkiye’de Siyasi Liderlikte ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi” kapsamında 5 Aralık 2016 tarihinde “Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkını Elde Etmelerinin 82’nci Yıl Dönümü Etkinliği” düzenlenmiştir.

“Siyasi Liderlikte ve Siyasi Katılımda Kadınlar” başlığı altında düzenlenen etkinliğe kadın bakanlar ve milletvekilleri, rektörler, kaymakamlar, dekanlar, belediye başkanları, muhtarlar, yüksek yargı organı mensupları ve STK temsilcileri katılmıştır.

Açılış konuşmalarının ardından etkinlikte “1934’den 2016’ya ilk kadınlar” adlı sergi ile Türk siyasi tarihinde önemli rol oynamış Türkiye’nin modern ve demokratik yapısına katkı sağlamış kadınların hayatları sergilenmiştir.

C. Alt Komisyonlar

Komisyon bünyesinde 26’ncı Yasama Dönemi 1’inci Yasama Yılında “Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi ve Kadının Girişimciliğinin Desteklenmesi Konulu Alt Komisyon”, “Türkiye’de Yaşayan Engelli Kadınlar ile Engellilere Bakmakta Olan Kişilerin Sorunları ve Çözüm Önerileri Hakkında Alt Komisyon”, “Yurt Dışında Yaşayan, Türk Vatandaşı Olan ve Vatandaşlıktan İzinle Çıkmış Kadın ve Ailelerin Sorunları ile Çözüm Önerileri Konulu Alt Komisyon” olmak üzere üç alt komisyon kurulmuştur. 2’nci Yasama Yılında da söz konusu Alt Komisyonlar çalışmalarına devam etmiştir.

2’nci Yasama Yılında “Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi ve Kadının Girişimciliğinin Desteklenmesi konulu Alt Komisyon” ve “Yurt Dışında Yaşayan, Türk Vatandaşı Olan ve Vatandaşlıktan İzinle Çıkmış Kadın ve Ailelerin Sorunları ile Çözüm Önerileri Konulu Alt Komisyon” 1’er toplantı gerçekleştirmiştir.

Yurt Dışında Yaşayan, Türk Vatandaşı Olan ve Vatandaşlıktan İzinle Çıkmış Kadın ve Ailelerin Sorunları ile Çözüm Önerileri Konulu Alt Komisyon, 11-14 Temmuz 2017 tarihlerinde Almanya’ya bir çalışma ziyareti düzenlemiştir.

D. Komisyonun Yurt Dışı Ziyaretleri

1. Panama-Kolombiya Çalışma Ziyareti (21-25 Kasım 2016)

Panama

21-23 Kasım 2016 tarihleri arasında Panama Devleti ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği için İş Dünyası: Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini Geliştirmek” adlı Üçüncü Küresel Forum’u Panama’nın başkenti Panama City’de düzenlemiştir. Söz konusu toplantıya Güney Amerika BMKP tarafından davet edilen Komisyon, Komisyon Başkanı Kocaeli Milletvekili Sezer KATIRCIOĞLU, Kocaeli Milletvekili Fatma KAPLAN HÜRRIYET ve Sakarya Milletvekili Ali İhsan YAVUZ’dan oluşan bir Heyet ile temsil edilmiştir.

Panama toplantısı en iyi uygulamaları paylaşımları ve işyerlerinde toplumsal cinsiyet ayrımlarını azaltmak ve özel sektörün toplumsal cinsiyet eşitliğini geliştirmekte ve kapsayıcı işyeri ortamları yaratmakta oynadığı kilit rolü paylaşımları için iş dünyası liderlerini, hükümetleri, akademi dünyasını, işçi derneklerini ve sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirmiştir.

Panamadaki uluslararası toplumsal cinsiyet eşitliği mührü toplantısının hedefleri:

İşyerinde toplumsal cinsiyet ayrımlarını düşürmek için başarılı deneyimleri ve inovatif uygulamaları tanımlamak, paylaşmak ve teşvik etmek,

Kadın erkek fırsat eşitliği uygulamalarının ve politikalarının uygulanmasını teşvik amaçlı daha çok ülkede, işyerinde ve sektörde tavsiyeler ve stratejiler geliştirmek,

Kilit aktörler arasında diyalogu teşvik etmek ve özel sektör, hükümetler ve BM Kalkınma Programı arasındaki stratejik ortaklığı, kadın erkek fırsat eşitliği yararına desteklemek olarak sayılabilir.

Toplantı sonucunda özellikle Güney Amerika ülkeleri toplumsal cinsiyet eşitliği mührüne ilişkin başarı hikâyelerini paylaşmış ve her ülke de büyük şirketlerde görev yapan üst düzey kadın figürler karar alma mekanizmalarında deneyimlerini katılımcılarla paylaşmıştır. Toplumsal cinsiyet eşitliği mührü sonucunda elde edilen kadın istihdamı başarı hikayeleri Güney Amerika ve Afrika örnekleriyle katılımcılarla paylaşılmıştır.

Bu başarıları elde eden şirketlerin tecrübeleri, kadın erkek fırsat eşitliğinin geliştirilmesinin kadın çalışanlar için olduğu kadar tüm şirket performansı için de yarattığı faydaları göstermiştir.

Panama’da gerçekleştirilen 1’inci Toplantıda Eşitlik Hakkında Konuşmak: Özel Sektör ve 2030 Gündemi tartışılmış, bu kapsamda;

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 2015 yılında benimsenmiş ve devletler ve özel sektör için büyümeyi teşvik etmek ve “hiçkimse geride kalmamasın” ilkesinden emin olmak adına işyerlerinde kadın erkek fırsat eşitliğini geliştirmeleri için ortaklıklar kurmalarını sağlayacak yeni fırsat pencereleri açmıştır.

Özel sektör işyerinde kadın erkek fırsat eşitliğini sağlamakta ve kapsayıcı kurumsal çevreler inşa etmekte kritik bir role sahip olma ilkesine dayalı olarak bu oturumda özel sektör politikaları ayrıntılı olarak irdelenmiştir.

Toplantının ilk gününün 2'nci Oturumunda ise Inovasyon ve Eşitlik: Toplumsal Eşitlik Mührü Başarıları hakkında konuşmalar gerçekleştirilmiştir. Bu panelde işyerinde karşılaşılan kadın erkek fırsat eşitliği ihtilaflarını ele almak adına Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Mührü sertifika programı uygulamış olan şirketlerin sonuç ve faydaları hakkında katılımcılar bilgilendirilmişlerdir.

Kolombiya

Kolombiya Senatosu Kadın Eşitliği Yasal Komisyonu ile toplantı yapan KEFEK heyeti (Panama Heyeti ile aynı kişilerden oluşmaktadır), Kolombiya Devlet Başkanlığı Kadın Erkek Eşitliği Danışmanı Martha Ordonez VERA ile de bir araya gelmiştir. KEFEK Heyetine, Kolombiya'daki Kadın Eşitliği Yasal Komisyonunun yürüttüğü çalışmalar konusunda bilgiler verilmiştir. Kolombiya Kadın Eşitliği Yasal Komisyonunun yürüttüğü faaliyetler ve çalışma düzeninin TBMM KEFEK ile benzerlik gösterdiği Heyet tarafından tespit edilmiştir.

Cinsiyet Eşitliği ve İnsan Hakları Derneği Bölgesel Merkezi (HUMANAS) ve Kolombiya Yönetici Eşleri Topluluğu (ASODAMAS) ile de görüşen Heyet bu derneklerin yürüttüğü sosyal faaliyetler hakkında bilgilendirilmiştir. Komisyon daha sonra Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) ve Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının (TİKA) ofislerini ziyaret etmiştir.

2. TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Heyetinin Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu 61'inci Oturumuna Katılımı (12-16 Mart 2017)

Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu, her yıl Mart ayında on günlük bir süre için toplanmaktadır. Bu toplantılar sonucunda ortaya çıkan Sonuç Belgesi ile Komisyon, öncelikli konularını belirlemekte ve ilgili ortaklar için tavsiye kararları almaktadır. KSK'nin her sene düzenlenen oturumlarına Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı temsilcileri, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) üyesi milletvekilleri ve sivil toplum kuruluşlarından oluşan resmî heyetlerle katılım sağlanmaktadır.

Komisyonumuz, 13-24 Mart tarihlerinde New York'ta "Değişen İş Dünyasında Kadınların Ekonomik Güçlendirilmesi" öncelikli temasıyla düzenlenen Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonunun 61'inci Oturumuna, 12-16 Mart 2017 tarihleri arasında Komisyon Üyesi Tekirdağ Milletvekili Ayşe DOĞAN ve Komisyon Üyesi İstanbul Milletvekili Sibel ÖZDEMİR'den oluşan bir heyet ile katılmıştır. KSK'nin, hükümetlerarası bir yapı olması nedeniyle, Komisyon Heyetimiz Türk Heyetinin resmî başkanlığını yapan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının programı ile eş güdümlü bir program izlemiştir. New York'ta gerçekleştirilen temaların ve akabinde devam ettirilen bilgi alış verişinin, Komisyonunun uluslararası iş birliği ağının kalıcı temeller üzere inşa edilmesi bakımından önemli olduğu mütalaa edilmektedir.

Söz konusu çalışma ziyareti kapsamında, 13 Mart 2017 tarihinde BM Daimi Temsilciliğimizde gerçekleştirilen bilgilendirme toplantısını müteakiben BM Genel Kurulunda Kadının Statüsü Komisyonunun oturumunun açılışı ve ülke delegasyonlarının Genel Kurula hitabı takip edilmiştir. Aynı gün Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından düzenlenen yan etkinliğe katılım sağlanmış ve Komisyon adına konuşma yapılmıştır. Ayrıca Türkiye Heyeti Başkanı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sayın Fatma Betül SAYAN KAYA'nın BM Genel Kuruluna hitabı, Oturum kapsamında düzenlenen bazı yan etkinlikler ve yuvarlak masa oturumları takip edilmiştir.

61'inci Oturum, bir Sonuç Bildirgesi (*Agreed Conclusions*) yayımlanmış olması ve 2014 yılındaki 58'inci Oturumda “Kadın ve Kız Çocukları için Bin Yıl Kalkınma Hedeflerinin Uygulanmasındaki Sınamalar ve Başarılar” konusunda uzlaşılan sonuçların uygulanmasındaki ilerlemeyi değerlendirmesi bakımından önem taşımaktadır.

61'inci Oturum (2017)⁵

Komisyonun 61'inci Oturumu 13-24 Mart 2017 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Komisyon, öncelikli tema olarak “Değişen İş Dünyasında Kadının Ekonomik Açıdan Güçlendirilmesi” konusunu ele almıştır. Bunun yanında Komisyon, 2014 yılındaki 58'inci Oturum konusu olan “Kadın ve Kız Çocukları için Bin Yıl Kalkınma Hedeflerinin Uygulanmasındaki Sınamalar ve Başarılar” konusunda uzlaşılan sonuçların uygulanmasındaki ilerlemeyi değerlendirmiştir.

Komisyonun 2017 oturumu, değişen iş dünyasında kadının ekonomik açıdan güçlendirilmesine yönelik açık bir yol çizmiştir. 61'inci Oturumda Komisyon tarafından benimsenen (E/2017/27) “Uzlaşılmış Sonuçlar”⁶, mevcut iş dünyasında kadınların karşılaştığı süregelen eşitsizlik, ayrımcılık ve engellerin aşılması için gerekli adım ve önlemler ile iş dünyasının değişmesiyle ortaya çıkan fırsatlardan kadınların tam manasıyla faydalanabilmesini temin etmekte gerekli eylemleri belirlemiştir.

1 ila 39'uncu paragraflardan oluşan Uzlaşılmış Sonuçların giriş kısmı, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının güçlendirilmesine yönelik mevcut taahhütlerin altını çizmektedir. Pekin Deklarasyonu ve Eylem Planı ile diğer sonuç dokümanlarının sürdürülebilir kalkınma için sağlam bir zemin hazırladığı ve bunların etkin ve tam uygulanmasının Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemine ve kadının ekonomik bakımdan güçlendirilmesine kritik bir katkı sağlayacağı belirtilmiştir. Giriş kısmı kadının eşit ekonomik haklarının, ekonomik bakımdan güçlendirilmesinin ve bağımsızlığının 2030 Gündeminin başarılmasında hayati öneme sahip olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca toplumsal cinsiyet eşitliğinin çeşitli boyutlarıyla kadın ve kız çocuklarının ekonomik bakımdan güçlendirilmesi arasındaki bağlantılar ile bu bağlantıların değişen iş hayatında kadının ekonomik bakımdan güçlendirilmesini nasıl etkilediği ele alınmaktadır.

⁵ 61'inci Oturum hakkında detaylı bilgi için bakınız: <http://www.unwomen.org/en/csw/csw61-2017>

⁶ Bkz. <http://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/csw/61/csw-conclusions-61-web.pdf?la=en&vs=5452>

Giriş kısmından sonra Komisyon, hükümetleri ve diğer paydaşları şu yedi alanda harekete geçmeye davet etmektedir:

- Normatif ve yasal çerçevenin kuvvetlendirilmesi.
- Eğitim, mesleki yetiştirme ve beceri artırımının kuvvetlendirilmesi.
- Kadının ekonomik bakımdan güçlendirilmesi için ekonomik ve sosyal politikaların uygulanması.
- Kadın çalışanların çalışma ve iş değiştirmesinde artan kayıt dışılığın giderilmesi.
- Kadının ekonomik bakımdan güçlendirilmesi için teknolojik ve dijital değişimin yönetilmesi.
- Kadının ortak ses, liderlik ve karar alma durumlarının kuvvetlendirilmesi.
- Kadının ekonomik bakımdan güçlendirilmesi için özel sektörün rolünün kuvvetlendirilmesi.

KSK 61'inci Oturumunun Açılışında Türkiye Adına Yapılan Beyanlar

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sayın Fatma Betül SAYAN KAYA, Ülkemiz adına Kadının Statüsü Komisyonunun 61'nci Oturumu vesilesiyle Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna 15 Mart 2017 tarihinde hitap etmiştir. Konuşmada; demokrasinin kadın hakları, özgürlük ve temel insani değerler için garanti olduğu, dünyanın eşitlik, özgürlük ve adalet gibi bu değerleri koruma adına büyük fedakarlıklar sergilediği, Hollanda'da maruz kalınan muamelenin temel insan haklarını ihlal ettiği, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından alınan çalışma hayatında başörtüsü karşıtı kararın hem radikallerin elini kuvvetlendirdiği hem de kadının çalışma hakkının ihlali olduğu ifade edilmiştir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB) tarafından düzenlenen “İş ve Aile Yaşamının Uyumlaştırılması: İzin ve Çalışma Biçimlerinin Yeniden Yapılandırılması Konulu Yan Etkinliğe Katılım

Heyet, 13 Mart 2017 tarihinde 18.30-19.45 saatlerinde Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde ASPB tarafından düzenlenen “İş ve Aile Yaşamının Uyumlaştırılması: İzin ve Çalışma Biçimlerinin Yeniden Yapılandırılması” konulu yan etkinliğe katılmıştır. Bu yan etkinliğin amaçları şöyle belirlenmiştir:

- İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması çalışmalarının kadın-erkek fırsat eşitliği perspektifinde kadınların işgücü piyasasına girişlerine ilişkin etkilerini değerlendirmek,
- Türkiye’de yürütülen iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması çalışmaları hakkında detayları paylaşmak,
- Bu alanda geçtiğimiz yıl Türkiye’de yürürlüğe giren mevzuat düzenlemelerinin hazırlanması ve onaylanması sürecinde gerçekleştirilen istişareleri aktarmak,
- Konuya ilişkin işçi, işveren ve kamu taraflarının artan bir işbirliğine ihtiyaç olduğunu vurgulamak,
- Başta bölgesel olmak üzere uluslararası dinamiklerden yola çıkarak, konuyla ilgili farklı uygulamalara yol gösterecek önerileri tartışmak.

BM Kadın Birimi Avrupa ve Orta Asya Bölge Direktörü ve Türkiye Temsilcisi Ingibjorg Solrun GISLADOTTIR moderatörlüğündeki etkinlikte Tekirdağ Milletvekili Ayşe DOĞAN, ASPB Bakan Yardımcısı Mehmet ERSOY, ASPB Kadının Statüsü Genel Müdürü Gülser USTAOĞLU, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından Çalışma Genel Müdürü Nurcan ÖNDER, UNDP'den Randi DAVIS ve Birleşmiş Milletler Özel Temsilcisi Vinicius Carvalho PINHEIRO konuşma yapmıştır.

Komisyonumuzu temsilen Sayın DOĞAN şu beyanlarda bulunmuştur: Ülkelerin kalkınma sürecinde kadının çalışma hayatındaki etkin rolü çok önemlidir. Komisyonumuz kadının istihdama katılımı ile iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması hususlarında çalışmalar yürütmektedir. Komisyonumuz Meclisimizde hem kanun teklif ve tasarısı görüşebilen hem de vatandaşlarımızdan gelen şikayet ve sorunlara ilişkin dilekçe kabul ederek denetim fonksiyonu yerine getiren bir komisyondur. Komisyon kurulduğu yıldan bu yana çok önemli çalışmalara imza atmıştır. Erken yaşta evlilikler, kadına yönelik şiddet, geleneksel evlilikler, kadın istihdamı, mobbing, bütçeleme, eğitim, medya, kırsal alanda kadın, engelli kadın ve yurt dışında yaşayan kadınlarımızın sorunları gibi çok çeşitli konularda çalışmalar yürütmüştür. KEFEK olarak TBMM çatısı altında ulusal ve uluslararası proje üreten ve yürüten aynı zamanda da kadın erkek fırsat eşitliği ile ilgili farkındalık toplantılarıyla zihinsel dönüşümü sağlamaya çalışmaktadır. Kadının çalışma hayatına katılımı önündeki toplumsal ve yapısal engellerin kaldırılmasına yönelik mevzuat değişikliklerinden bahsedilerek iş ve aile hayatının uyumlaştırılmasının ülkenin kalkınması ve temel değerlerimiz bakımından önemine değinilmiştir. Konuşmanın sonunda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımızın Hollanda'da maruz kaldığı skandal kınanmıştır.

3. Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Konusunda İspanya Parlamentosuna Gerçekleştirilen Çalışma Ziyareti (1-6 Haziran 2017)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu 1-6 Haziran 2017 tarihleri arasında İspanya'nın başkenti Madrid'de Ulusal Meclis ile Senato'ya daha sonra Endülüs Parlamentosuna "Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme" konusunda resmi çalışma ziyaretinde bulunmuştur. KEFEK'in ziyareti, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ile yürütülen "Türkiye'de Siyasi Liderlikte ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Çalışma ziyaretine Komisyon Başkanı Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer KATIRCIOĞLU, Konya Milletvekili Hüsnüye ERDOĞAN, Bursa Milletvekili Bennur KARABURUN, Bursa Milletvekili Emine YAVUZ GÖZGEÇ, Afyonkarahisar Milletvekili Burcu KÖKSAL, Aydın Milletvekili Deniz DEPBOYLU katılmıştır.

Komisyon Madrid'deki temasları doğrultusunda ilk önce İspanyol Ulusal Meclis'in alt kanadı olan Temsilciler Meclisi'nin Finans ve Kamu İdaresi Komisyonu Başkanı Antonio Pradas TORRES ve üyeleriyle görüşmüştür.

TORRES, 2007 yılının fırsat eşitliği uygulamalarının başladığı yıl olduğunu, Parlamentoda 30'dan fazla komisyon olduğunu, bir kısmının Senatoyla karışık, bir kısmının ise sadece milletvekillerinden oluştuğunu, İspanya'nın kadın erkek fırsat eşitliği konusunda önemli adımlar atan bir ülke olduğunu belirtmiştir.

Milletvekili ALVAREZ, İspanya'nın son 30 yıl içinde kadının sosyal hayata katılımını üçe katladığını, kurumsal bir mimari kurduklarını belediyeden bölge idaresine, ulusal yapıya kadar kadın erkek fırsat eşitliği müsteşarlıklarının büyük çalışmalar yaptığını, 80'li yılların ortasında mali sistemde değişiklik yaptıklarını ve kadınların birlik ve organizasyon kurmaları için STK'lara vergi iadelerinden bağış yapabilme izni tanıdıklarını, İspanya'da norm yapısından mevzuata kadar cinsiyete dayalı ayrımcılığı kaldırdıklarını, ikinci kuşak yasalarla, yeni yapılacak yasalarda engelleri kaldırmaya başladıklarını, kadınlara yönelik ayrımcılık, şiddet ve bağımlılık yasalarıyla (kadınların bakmakla yükümlü olduğu) devletin doğrudan sorumluluk almasını sağladıklarını, 250'den fazla çalışanı olan firmaların eşitlik planı yapmasını ve kadınların ilerlemesini gösteren plan yapmasını yasa ile güvence altına aldıklarını, İspanya'nın sosyal hayatının her kesimini içine alacak şekilde kadın erkek eşitliğini yasa ile güvence altına aldıklarını, örneğin müzelerde kadın ve erkeklerin yaptığı ürünlerin satışının aynı oranda olması zorunluluğunu getirdiklerini dile getirmiştir.

ALVAREZ ayrıca, İstanbul Sözleşmesinin yüzde 80'inden fazlasını İspanya'da yerine getirdiklerini, 2004'te çıkan kanunla 350 mahkeme açıldığını ve kadına yönelik şiddet mahkemesi olduğunu, acil durum merkezleri ve sığınaklar oluşturulduğunu, en önemlisi her bakanlık bünyesinde kadın erkek eşitliği birimi kurulduğunu, bakanlıkların yapmış olduğu bütçe çalışmalarının kadın erkek fırsat eşitliğini nasıl etkilediğine yönelik değerlendirme raporu hazırlandığını anlatmıştır.

ALVAREZ, 2007 tarihli Eşitlik Kanunu ile kırsal alanda, tarımda çalışan kadınların mülkiyet hakkı ile birlikte sosyal güvence hakkı kazanması konusunda reform gerçekleştirildiğini daha önce kendisini ekonomik güvence altına alamayan kadınların bu reformla birlikte kırsal alanda, tarımda ekonomik güvence kazandıklarını belirtmiştir.

ALVAREZ, İspanya'daki 17 eyaletten sadece 9 eyaletin kadına yönelik şiddetle ilgili tedbirleri alabilmiş olduğunu, kadınların ticari bir obje gibi kullanılması konusunun henüz çözülmediğini, İspanya'da eşit işe eşit ücret ilkesi uygulandığını ancak ekonomik krizle birlikte %22'lik bir oranla bu durumun kadınların aleyhine gerilediğini, kadınlar ve erkeklere ödenen maaş miktarlarında farkın olmadığını ancak özel sektörde çalışan erkeklere ek maaş ödemesi yapıldığını bu anlamda kamu sektöründe bir sorun olmamakla birlikte özel sektörde hala sorunun devam ettiğini, çalışan oranına bakıldığında karar alma mekanizmalarında yer alan kadınların oranının oldukça düşük olduğunu (%13-14'lerde), yaşlı ve çocuk bakımını üstlenen kadınların karar alma mekanizmalarına ulaşamadığını, eşler arasındaki iş bölümünde devletin rolünün oldukça önemli olduğunu, bu konuda devletin kadınları hangi noktaya kadar destekleyeceği ve 0-3 yaş çocuklara bakım oranında erkek ve kadınların eşit rollerinin olması konusunda çalışmalar yapılması gerektiğini, şu anda meclisteki kadın temsilinin yüzde 43 olduğunu belirtmiştir.

Komisyon 2 Haziran 2017 Cuma günü öğleden sonraki ziyarette, Senato Finans ve Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanı Jose Luis Sanz RUIZ ve Eşitlik Komisyonu Başkanı Susana Camaro BENITEZ ile görüşmüştür. Bu görüşmede BENITEZ toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme sisteminin işleyişi ve uygulamada yaşanan sorunlarla ilgili KEFEK heyetine sunum yapmıştır. Bu kapsamda BENITEZ; İspanya'da ikili bir meclis sisteminin olduğunu

Ulusal Mecliste 350 üyenin olduğunu Senatoda ise 166 Senatörün olduğunu bildirmiştir. Ulusal Meclis içindeki Eşitlik Komisyonunun 27 üyesi olduğunu, Komisyonunda 6 farklı partinin temsil edildiği, hükümete eşitlik konusunda sürekli sorular sorarak bu konuda faaliyeti desteklediklerini belirtmiştir. BENITEZ ayrıca İspanya Anayasası'nın 14'üncü maddesinde kadın erkek eşitliğinin düzenlendiğini ancak uygulamada bunun her zaman görülemediğini hem Ulusal Meclis'te hem de Senato'da Eşitlik Komisyonları olsa da kadın erkek fırsat eşitliğinin istenen düzeyde olmadığını belirtmiştir. BENITEZ, son 20 yıl içinde kadının siyasete katılımının gözle görünür bir şekilde arttığını ve İspanya'da yüksek öğrenim görenlerin %60'ının kadın olduğunu, ancak kadınların anne olmak ve iş hayatını birlikte yürütmekle ilgili sorunlar yaşadığını belirtmiştir. Bununla ilgili olarak sadece kamu sektörünün değil özel sektörün de elini taşın altına koyması gerektiğinden söz etmiştir.

İspanya Senatosundaki üyeler ise, İspanya'da hala cam tavan sendromunun yaşandığını, karar alma mekanizmalarında kadınların %30 seviyelerinde olduğunu, kariyerini feda etmek zorunda olanların hep kadınlar olduğunu, çocuk ve yaşlılara bakanların hep kadınlar olması sebebiyle maaş farklılıklarının da aradaki uçurumu açtığını ifade etmişlerdir.

İspanya Senatosundaki üyeler, Senatonun Eşitlik Birimi ve ülke içinde oluşturulan yaygın eşitlik birimleri ağı vasıtasıyla, İspanya Ulusal Meclisinden geçen bir kanunun cinsiyet, aile, çocuk ve engelli olmak üzere 4 başlık altında incelemesi yapılmadan yürürlüğe giremeyeceğini belirtmiştir.

Komisyonun toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye ilişkin olarak İspanya Sağlık, Sosyal Hizmetler ve Eşitlik Bakanlığına bağlı Kadın Enstitüsü Direktörü Lucia del Carmen Ceron HERNANDEZ ile görüşmüştür. HERNANDEZ ayrımcılığa karşı tüm çalışma alanlarında olduklarını kadınların cinsiyetlerinden dolayı maruz kaldığı ayrımcılığa yönelik olarak birçok çalışmaları olduğunu, son 10 yıldır eşitliğe yönelik olarak kanunlarının bulunduğunu, 2008-2009 yıllarından beri toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye ilişkin çalışmalarının olduğunu, aslında bütçelemenin 2003/30 sayılı kanun ile ilk başta başlamış olduğunu sonrasında 2007/3 sayılı yasa ile de konunun daha güçlü temellere oturtulduğunu belirtmiştir.

HERNANDEZ, Maliye Bakanlığı ve bakanlıkların toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ve kadın erkek fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik olarak yapılan çalışmalara ilişkin olarak etki raporları hazırladıklarını, bu etki raporlarının usul ve esaslarına yönelik olarak bir tebliğlerinin bulunduğunu ve işlemlerin bu tebliğ doğrultusunda gerçekleştiğini, Maliye Bakanlığı ile Aile Bakanlığının, bakanlıkların "Eşitlik ve Bütçeleme Birimlerinden" gelen raporlar doğrultusunda ortak bir şekilde değerlendirme raporu hazırladıklarını, 2007'den itibaren 8 tane yıllık etki raporunun hazırlandığını, 2017 yılı bütçesinin onaylanmasından önce bu raporun beklendiğini ve bu rapora çok önem verildiğini belirtmiştir.

HERNANDEZ ayrıca, Mayıs ayı sonunda Haziran ayı başında bir sonraki yıla ilişkin raporun hazırlanmakta olduğunu, aynı zamanda bir sonraki yıl neler yapılacak bunun da paralel bir şekilde hazırlanmakta olduğunu, bütün bakanlıklardan gelen temsilcilerin bir karma komisyon oluşturduğunu ve bu komisyonun geçmiş yıla ilişkin faaliyetleri değerlendirmeye

arak bir rapor hazırladığını, karma komisyon toplantısının Haziran ayında yapıldığını ve Temmuz ayında da raporu parlamentoya sunduklarını dile getirmiştir.

Etki değerlendirme raporunun hazırlanmasında hazırlayanın objektifliğinin ve raporun kimin tarafından hazırlandığının çok önemli olduğu dile getirilmiştir. Dahili bir rapor olduğu için pozitif noktaların altını çizen bir rapor olabileceği endişesi olmakla birlikte bu raporun son tahlilde parlamento tarafından incelenecek olmasının bu raporu çok önemli hale getirdiğini belirtmiştir.

HERNANDEZ, aynı birimin hem yasa taraması yaptığını hem de denetleme yaptığını, etki incelemesinin hem erkeklere hem kadınlara yönelik olduğunu, bu hedeflere yönelik bakanlıkların büyük bir istek ile rapor sunmaya başladıklarını, bakanlıkların stratejik plan hazırladığını 210 programdan doğrudan kadın erkek fırsat eşitliğine ilişkin olan program sayısının 2 olduğunu belirtmiştir.

HERNANDEZ, etki analizinin hem gelecek yıl bütçesini hem de cinsiyet eşitliği politikalarını belirleyen bir analiz olduğunu, sonuçlarının denetiminin de bir sonraki sene yapıldığını dile getirmiştir.

HERNANDEZ, bakanlıklar arası etki analizinin düzgün yapılabilmesine ilişkin bir veri tabanı olduğunu ve her bakanlığın buna ulaşabildiğini, Kadın Enstitüsünün bunun koordinasyonunu yaptığını, hangi sıklıkla stratejik planda planlanan çalışmalar yapıldığı ve yapılan çalışmaların ne kadarının analizle ve stratejik planla örtüştüğünün bu iletişim ağı vasıtasıyla görülebildiğini belirtmiştir.

HERNANDEZ ayrıca, İspanya’da sonuca yönelik göstergelerin olduğunu bunun hedeflenin ne kadarının yerine getirildiğini tespit etmekten uzak olduğunu bunun yerine 2017-2020 yılları stratejik planı için yeni göstergelerin yapılan eylemlerin gerçekleşme oranına göre hazırlandığını belirtmiştir.

Endülüs Parlamentosu Finans ve Kamu İdaresi Komisyonu Başkanı Pablo Venzal CONTERAS ve Eşitlik ve Sosyal Politikalar Komisyonu Başkanı Jesus Romero SANCHEZ ve beraberindeki milletvekilleri ile Sevilla’da bulunan Endülüs Parlamentosunda görüşülmüştür. Söz konusu görüşmede CONTERES, OECD’nin 34 ülke içinde Endülüs bütçesini takip edilmesi gereken bir bütçe olarak gösterdiğini, 2003’ten sonra toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme anlayışının benimsendiğini, sahip olunan bütçenin % 74’ünün eşitsizlikler anlamında incelendiğini ve raporlandığını, bu anlamda 136 göstergelyi analiz edecek şekilde raporlama yapıldığını, parlamentolarında %50,6 oranında kadın vekil olduğunu, eyaletin memurlarının %66’sının kadın olduğunu belirtmiştir.

Eşitlik Komisyonu Başkanı SANCHEZ ise, kadın ve erkek arasındaki dengesizliğin halen devam ettiğini, İspanya’nın 40 sene diktatörlük altında bulunması sebebiyle kadın haklarını ancak son 30 yılda almaya başladıklarını, kadın politikaları anlamında kazanım elde edilebilmesi için hukuki altyapıya ihtiyaçları olduğunu ve bunu 2007 yılındaki yasa ile elde ettiklerini, kadınların %55’inden fazlasının tarım sektöründe çalıştığını dile getirmiştir.

Söz alan farklı parti temsilcileri de; iki önemli yasanın 10’uncu yılına geldiklerini bunların eşitlik ve şiddet yasaları olduğunu, mevcut durumu korumaya yönelik tedbirlerin

sorunu çözmeye yetmeyeceğini, bunların yerine erkeklerin kendi rollerinin ne olduğuna ilişkin sorumluluklarını bilmeleri gerektiğini belirtmişlerdir.

Milletvekilleri ayrıca, parlamentoda bütün mevzuatla ilgili raporlama yaptıklarını, bu raporların ana raporun sadece bir alt raporu olduğunu, raporlamada iki hususun olduğunu, ekonomik denetimin teftiş kurulu vasıtasıyla yapıldığını, politik denetimin koordinasyonunun ise Kadın Enstitüsü ile birlikte yapıldığını, izlemenin Kadın Enstitüsü ile yapıldığını, Kadın Enstitüsünün yasayla kurulmuş bir kurum olduğunu, yasaların hazırlanmasından yayımlanmasına kadar denetimin ve şeffaflığın başarı için şart olduğunu dile getirmişlerdir.

Değerlendirme:

İspanya'da Meclis dahil olmak üzere, merkez teşkilat ve yerel teşkilatta kurulmuş olan eşitlik birimlerinin, ülkedeki 40 yıllık diktatörlük rejiminden sonra kadın erkek fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik önemli adımlar attığı ve bu adımların kalıcılığını sağlamak için raporlama ve denetim mekanizmalarını kurduğu gözlemlenmiştir.

Eşitlik birimlerinin fırsat eşitliği sağlama noktasında aralarında veri paylaşımını da sağlayan bir ağ kurmaları ülkedeki kadın erkek fırsat eşitliği çalışmalarına hız kazandırmıştır.

Kadın erkek fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik olarak hukuki alt yapı anlamında 2007 yılında yayımlanan 2007/3 sayılı Eşitlik Kanunu ve devamında çıkarılan ikinci nesil kanunlarla fırsat eşitliği sağlam temellere oturtulmuştur.

İspanya Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme konusunda son 10 yılda önemli kazanımlar elde etmiştir. Hem bütçe hazırlama sürecinde hem de uygulama sürecinde TCDB'ye ilişkin temel ilkeler dikkate alınmakta ve geçmiş yıla yönelik çalışmaların bütçeleme anlamında ne kadarının amaca ulaştığı raporlanmaktadır.

Ülkenin parlamentosu dahil olmak üzere merkezi ve yerel kurum ve kuruluşları stratejik plan ve programlarında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme anlayışını uygulamaktadırlar ancak buna yönelik metodoloji çalışmaları halen devam etmektedir.

4. Finlandiya Parlamentosu ve İsveç Parlamentosuna Düzenlenen Çalışma Ziyaretleri (14-20 Eylül 2017)

Finlandiya ve İsveç'e KEFEK üyeleri tarafından bir çalışma ziyareti düzenlenmiştir. Etkinlik, parlamentonun mekanizmaları teşvik etmesi bakımından en iyi uygulamaların ve kadın erkek fırsat eşitliğini geliştiren ve toplumsal cinsiyet perspektifini yaygınlaştıran en iyi çıktıların değişimini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Söz konusu toplantıya 9 milletvekili ve 2 yasama uzmanı katılmıştır.

Finlandiya Parlamentosuna Düzenlenen Çalışma Ziyareti

Finlandiya, 1906 yılında kadınlara tamamen eşit ve sınırsız siyasi hakları -hem seçilme hakkı hem de seçimler için adaylığını koyma hakkı- veren ilk ülke olmuştur. Kadınlar 1917'de ülkenin bağımsızlığından önce 1907'de Finlandiya Parlamentosu'na girmişlerdir. Finlandiya, ilk kadın bakana 1926'da sahip olmuştur. Ülkedeki ilk kadın kuruluşları 19. yüzyılın sonlarında kurulmuştur. Ancak, yalnızca 1983'te Finlandiya'nın parlamentodaki kadınların oranı %30'a

ulaşmıştır. Şu anda, Finlandiya Parlamentosu'nda %42 oranında kadın üye bulunmaktadır ve Parlamento'ya bir kadın, Maria LOHELA, başkanlık etmektedir.

Buna rağmen, kabine bakanlarının sadece %38,5'i kadındır, buna karşılık bu rakam 2015 ile kıyaslanırsa, 2015'te kabine bakanlarının %62'si kadındı. Buna ek olarak, siyasi parti liderliği ağırlıklı olarak erkekler tarafından işgal edilmektedir, bu da Finlandiya politikasında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması konusunda hala dikkatli olunması gerektiği anlamına gelmektedir.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliğine İlişkin Mevzuat

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Yasası 1987'de yürürlüğe girmiştir. Finlandiya, daha sonra Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesini (CEDAW) onaylamıştır.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Yasası, cinsiyete dayalı ayrımcılığın tanımlarını ve yasaklanmasını ve ayrımcılık gerçekleştiğinde tazminat şemalarını sağlar. Yasa, 30 veya daha fazla çalışanı olan işverenlerin çalışanlarıyla istişare ederek bir eşitlik planı hazırlamalarını zorunlu kılmaktadır. Benzer planlar, eğitim kurumları tarafından öğrencilerle istişare ederek oluşturulmalıdır. Ayrıca, işverenlerin ücret eşitliğine ilişkin kurum içi anketler yapmaları gerekmektedir.

Yasa aynı zamanda taciz yasağını da kapsamaktadır. Ayrıca, tematik çalışma grupları ve belediye seviyesindeki kurullar da dahil olmak üzere seçilmemiş kamu organlarında cinsiyet dengesini zorunlu kılmaktadır (60/40 oranındaki). Bu, belediye meclis üyeleri arasında bilimsel konuları tartışan gruptaki erkeklerin ezici çoğunluğu ve toplumsal sorunları tartışan gruptaki kadınların ezici çoğunluğu gibi bir ayrımcılığın yapılmasını önleme imkanı vermektedir.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Yasası'na ek olarak, Finlandiya'nın ayrımcılığa ilişkin diğer tüm temelleri ele alan bir Ayrımcılık Yasası vardır. Adalet Bakanlığı, yasanın uygulanmasını sağlamaktan sorumludur.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliğine Yönelik Özel Mekanizmalar

Finlandiya 1972 yılında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Konseyi'ni, 1987 yılında Eşitlik Ombudsmanlığı bürosunu ve 2001 yılında hükümet içinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Birimini kurmuştur.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Konseyi (TANE), devlet yönetimi alanında bir danışma organıdır. Parlamento seçim dönemi için, parlamento gruplarının oranlarına göre atanır. Konsey, hükümette temsil edilen partilerin ve muhalefet temsilcilerinin yanı sıra, Finlandiya'daki Erkek Kuruluşları Merkezi Birliğini, Finlandiya Kadın Dernekleri Koalisyonunu (NYTKIS), Finlandiya Kadın Milli Konseyini ve Finlandiya'daki Seta - LGBTİ Hakları'nı temsil eden uzman üyelerden oluşmaktadır. Taraflar toplumsal cinsiyet eşitliği uzmanlığına sahip kişileri aday göstermektedir. Buna ek olarak, NYTKIS, tüm siyasi partilerin kadın kanatlarını, ayrıca kadın çalışmaları ve feminist kuruluşları içermektedir. NYTKIS'in rotasyonla sırası gelen bir başkanlık sistemi vardır, bu nedenle küçük ve büyük tüm üyeler bir yıl boyunca NYTKIS'e başkanlık edebilmektedir.

Konsey, araştırmacıları, memurları, STK'ları, milletvekillerini ve diğer paydaşları içeren tematik alt komiteler veya çalışma grupları oluşturur. Örneğin, 1988 yılından beri Erkekler ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Alt-Komitesi mevcuttur. Kiliseden, ordudan ve sivil toplumdan temsilcileri kapsamakta ve kadınlara karşı erkek şiddeti, işyerinde sorunlar gibi konuları tartışmaktadır. Yeni mevzuatla ilgili çalışma grupları, hükümet kendi taslaklarını hazırlamadan veya bu konuda bir çalışma grubu oluşturmadan önce yürürlüğe konmuştur. Bu, çok taraflı bir sürecin, hükümetin kendi taslak oluşturma sürecini başlatmasından önce bile Konsey düzeyinde başlayabileceğini işaret etmektedir.

Eşitlik Ombudsmanı Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Yasasının uygulanmasını denetleme ve teşvik etme yetkisine sahip bağımsız bir organdır. Eşitlik Ombudsmanı bürosunda farklı mesleki geçmişe sahip 10 personel bulunmaktadır. Diğer konulara (ayrımcılık yapılmaması, çocuklar ve hükümet davranışları) cevap vermek için de başka ombudsmanlar vardır. Yasa ihlali hakkındaki şikayetleri alır ve bu ihlallerle ilgili olarak resmi olarak soruşturma başlatabilir. Bu tür davalarla ilgili yasal, bağlayıcı olmayan görüşleri vardır. Ayrıca, toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili yeni mevzuata da girdi sağlamaktadır.

Ombudsman, KEFEK heyeti ile yaptığı görüşmede, her yıl başta işyerinde cinsiyete dayalı ayrımcılıkla ilgili olmak üzere yaklaşık 200 şikayet aldığını açıklamıştır. İşle ilgili bu vakaların yarısı gebelik ve doğum izniyle ilgilidir.

Katılımcılar Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Yasasını ihlal eden durumlarda adalete erişim konusuna ilişkin bir soru sormuşlardır. Ombudsman, ayrımcılığa maruz kaldıysanız ve tazminat talep etmek için davayı bir maliyete sahip bölge mahkemesine götürmeniz gerektiğini bildirmiştir. Çoğu durumda Ombudsman, davada uzlaşabilmeniz için size tavsiyelerde bulunur ve bu resmi süreçlere ihtiyacınız kalmaz. Aile içi şiddet varsa, polis tarafından ele alınmalıdır. Ayrıca sığınma evleri vardır, bu nedenle doğrudan sosyal hizmetlerin sığınma evlerinden yardım talebinde bulunulabilir.

Sosyal İşler ve Sağlık Bakanlığında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Birimi, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı gibi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kanunu ile ilgili politikaların ve mevzuatın geliştirilmesi görevini üstlenmiştir. Buna ek olarak Birimin hükümet düzeyinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin yaygınlaştırılması rolü vardır. Tüm bakanlıkların odak noktası olarak hareket etmektedir. Buna ek olarak, her bakanlığın toplumsal cinsiyet konuları için görevlendirilmiş bir çalışanı vardır.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi ile görevli diğer organlar arasında Ulusal Kadın Konseyi bulunmaktadır. Konsey 1911'de kurulmuştur ve Finlandiya'da 400.000 kadını temsil eden 58 kuruluşu içermektedir. Eğitim Bakanlığı tarafından finanse edilen bağımsız bir STK'dır.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Artırmada Parlamentonun Rolü

İstihdam ve Eşitlik Komitesi, Parlamentoda toplumsal cinsiyet eşitliği konularını denetleme ve geliştirme yetkisine sahiptir. Komitenin 10 erkek ve 7 kadın olmak üzere 17 üyesi vardır. Komiteye bir kadın başkanlık etmektedir. Toplumsal cinsiyete ilişkin yasa tasarısı, diğer parlamento komisyonlarına gitmeden önce gözden geçirilmek üzere İstihdam ve Eşitlik

Komitesi'ne gitmektedir. Buna ek olarak, Komite, genel olarak yasaların toplumsal cinsiyet etki değerlendirmesini yapmaktadır.

Komite, Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesinin Finlandiya tarafından onaylanmasının destekçisi idi. Sözleşme onaylandıktan sonra, şiddet olaylarından kurtulan kadınlar için sığınma evleri ve hizmetler sağlamak için mali kaynak tahsisi için baskı yapmıştır.

Parlamentoda toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesinde Kadın Ağı (Network of Women) Milletvekilleri olarak adlandırılan çok partili gayriresmi bir grup, ciddi bir biçimde proaktif olmuştur. Başarıları arasında, iş yerinde cinsiyet eşitliğini teşvik etmek için bir araç olarak evrensel çocuk bakım erişimi yer almaktadır. Kadın milletvekilleri kendi partilerinin kadın kuruluşlarında ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Konseyi ve sivil toplum kuruluşlarının kurulları gibi diğer organlarda da aktiftir. Buna ek olarak, Parlamentoda erkek ve kadın milletvekillerinden oluşan bir feminist grup vardır.

Finlandiya'da özel parlamenter yapılar (eşitlik komitesi ve kadın grubu) ve bireysel kadın milletvekilleri toplumsal cinsiyet eşitliğini geliştirmek için sivil toplum kuruluşları ve diğer ağlarla çok yakından çalışmaktadır. STK'lar ve Eşitlik Ombudsmanı ile beraber oturumlar düzenlemektedir. Bu işbirliği herhangi bir yasa tasarısı Parlamento'ya gelmeden de önce başlamakta ve hükümet tarafından açık bir istişare süreci başlatılmaktadır (örneğin, kanun taslağının çevrimiçi olarak gönderilmesi, danışma toplantıları, vs). Bu özellikle, tüm siyasi partilerin, Konsey'deki sivil toplum temsilcileriyle doğrudan temas kuran toplumsal cinsiyet uzmanları tarafından temsil edildikleri Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Konseyi seviyesindeki bir durumdur. Parlamentoda görüş birliğine varılmış ve bilgilendirilmiş bir şekilde görüşmeler yapıldıktan sonra, bu toplumsal cinsiyet uzmanları ilgili taraflara rapor vermekte ve konumlarını etkilemektedir.

İç düzeyde, Finlandiya Parlamentosu, personel için Eşitlik Planı geliştirmiştir. Bir işveren olarak, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Yasası uyarınca böyle bir plan geliştirmekle görevlidir. Şubat 2017'de kabul edilen mevcut iki yıllık plan, Finlandiya Parlamentosu'nun 6. Eşitlik Planı'dır. Eşitlik durumunun bir analizini içermekte ve bu bağlamda yeni önlemler önermektedir. Parlamento personelinin çoğunluğu kadındır (%63) ve orta ve üst düzey yönetim düzeylerinde cinsiyet dengesi daha fazladır. Ancak erkeklerle kadınlar arasındaki ücret farkı %17 oranında erkeklerin lehinedir. Belli iş türlerinin zorluk derecesinin değerlendirilmesinde olası bir cinsiyete yanlılığı gibi, farkın nereden geldiğini anlamaya yönelik bir analiz devam etmektedir.

Öncelik Alanları

İşyerinde Eşitlik

Toplantılarda vurgulanan meselelerden biri, ekonomi ve eğitim alanında üst düzey görevlerde mesleki ayrımlaşma ve kadınların yetersiz temsiliinin çözülmesidir. Ücret farkı başka bir işgal konusudur. Bunun nedeni esas olarak, kadınların kamu sektöründe ve daha yüksek maaşa sahip olma eğilimi gösteren erkeklerin de özel sektörde çalışmaya eğilimli olmasıdır.

Bir başka öncelik, kadın ve erkek arasında çocuk bakımı ve ebeveyn izni payındaki dengeyi güçlendirmektir. Finlandiya ebeveyn izni alanında ilerici bir politikaya sahipken,

ortalama olarak erkekler 9 haftalık bir izin (çocuğun ilk iki yılında kullanılmak üzere), kadınlar ise 9 aylık izin kullanmaktadır. Kadınlar, ilk üç ayda gelirlerinin %100'ünü, sonra ise gelirlerinin %60'ını almaktadır. Kadınlar 3 yıla kadar ücretsiz izin kullanabilmektedir. Hedef, her ebeveynin 6 aylık ebeveyn izni kullanması ve diğer bir 6 ayı eşit olarak paylaşmasıdır ki bu mevcut durumdan çok uzaktır (babalar yalnızca paylaşılan ebeveyn izninin %9'unu kullanmaktadır). Bu, şu an mevzuatın revize edildiği bir alandır.

Kadına Yönelik Şiddet

Finlandiya, 2015'te Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesini onaylamıştır. Finlandiya'daki kadınların %40-45'inin cinsel ya da fiziksel şiddet gördüğü tahmin edilmektedir. Dolayısıyla bu, ülkede öncelikli bir konudur. 2016'da yasada meydana gelen bir değişiklik, şiddet mağduru kadınların sığınma evlerinin kamulaştırılmasına yol açmıştır; bu da barınakların hükümet tarafından finanse edildiği ancak hükümet tarafından organize edilmediği anlamına gelmektedir. Mevcut ihtiyaçları gidermek için ilave sığınma evlerinin oluşturulmasına hala ihtiyaç vardır. Önleme, daha fazla yatırımı hak eden önemli bir konudur. Kadın kuruluşlarıyla koordinasyon içinde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi için yeni bir Ulusal Eylem Planı geliştirilmektedir.

Toplantılar Finlandiya'da güçlü bir sivil toplum, Eşitlik Ombudsmanı gibi bağımsız gözetim kurumları tarafından tercih edilen ve hükümetin şeffaflığından yana güçlü bir parlamenter gözetim geleneğinin ne ölçüde olduğunu ortaya koymuştur. Buna ek olarak parlamentonun rolünü doğrudan etkileyen farklı seviyelerde bir fikir birliği oluşturma ve koordinasyon kültürü vardır. Finlandiya, meclis üyelerini kapsayan ve hem hükümette hem de muhalefette siyasi partilerin konumlarını etkileyebilecek ve fikir birliği oluşturmaya destekleyen toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin danışma ve diyaloga yönelik köklü özel kuruluşlara sahiptir. Sivil toplum ve akademi bu tür organların çalışmalarını bilgilendirmektedir. Bu kurumlar ve ağlar, toplumsal cinsiyet eşitliğinde gözetimin ve yasama süreçlerinin dahil edilebilirliğini sağlamada önemlidir.

İsveç Parlamentosuna Düzenlenen Çalışma Ziyareti

Toplantılar

Prof. Lenita Freidenvall, Siyaset Bilimi Kıdemli Öğretim Üyesi ve Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı Müdür Yardımcısı, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bölümü

Sayın Krister Örnfjäder, Milletvekili ve İsveç PAB heyeti başkanı

Sayın Esabelle Dingizian, Milletvekili ve Yardımcı Konuşmacı

Sayın Desiree Pethrus, Milletvekili ve Çalışma Komitesi Üyesi

Sayın Serkan Köse, Milletvekili ve Çalışma Komitesi Üyesi

Sayın Madeleine Harby-Samuelsson, Devlet Sekreteri, Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı

Sayın Noelle Rossnahan, İdari Görevli, Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı

Sayın Kerstin Jansson, Eşitlik Ombudsmanlığı Bürosu

Sayın Arja Lehto, Analist, Eşitlik Ombudsmanlığı Bürosu

Kadınların siyasi katılımı

İsveç'te 2014 seçimlerinden bu yana kadınlar parlamentoda koltukların %43,6'sını elinde tutmaktadır. Kadınların oranı 2010'da %45 ve 2006'da %47 idi. İsveç siyasi partileri, aday listeleri için toplumsal cinsiyet kotalarını 1970'lerin başlarında uygulamaya koymuştur. Ancak, herhangi bir yasalaştırılmış kota mevcut değildir.

1990'lı yıllardan bu yana kadınların Riksdag'da daha fazla temsil edilmesi, Parlamentonun iç çalışma ortamını değiştirmiştir; Parlamento çocuk bakım hizmeti vermeye başlamış, sabit oy verme sürelerini ve diğer iş hayatı düzenlemelerini kabul etmiştir. Hem kadın hem de erkek milletvekilleri ebeveyn izni almaya teşvik edilmekte ve ebeveyn iznine ayrılan milletvekillerinin yokluğunda "yedek milletvekilleri" onların görevlerini üstlenmektedir.

Parlamento kısa süre önce bir haritalama çalışmasını tamamlamıştır ve toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine yeni bir Parlamento Eylem Planı hazırlamayı planlamaktadır. Haritalama çalışması, Riksdag'ın genel olarak kadın ve erkek milletvekilleri için iyi bir çalışma ortamı sağladığını göstermiştir. Bununla birlikte, genç kadın parlamenterler tarafından karşılaşılan zorlukları da vurgulamıştır.

Riksdag'da uzmanlaşmış kuruluş

İşgücü Piyasası Komitesi, kadınlar ve erkekler arasındaki eşitlikle ilgili konuları ele alma yetkisine sahiptir. Komitenin 8 erkek ve 9 kadın olmak üzere 17 üyesi vardır. Komiteye Sayın Raimo Pärssinen başkanlık etmektedir. Komite aynı zamanda aşağıdaki politika alanlarıyla ilgili konuları ele almaktadır: işgücü piyasası, çalışma yasası da dahil olmak üzere çalışma hayatı ile entegrasyon ve ayrımcılık. Komite 13 - Entegrasyon ve toplumsal cinsiyet eşitliği ve 14 - İşgücü piyasası ve çalışma hayatı harcama alanlarına giren ödenekleri hazırlamaktadır.

İsveç modelinde toplumsal cinsiyet eşitliği, kadınların istihdama katılımıyla güçlü bir şekilde ilişkili olarak görülmektedir. İşgücü piyasasına yönelik çok fazla kanun bulunmamasına rağmen, sosyal ortaklarla (centilmenler sözleşmeleri) yapılan anlaşmalar önemli politika araçlarıdır. Bu anlaşmalar, "Ayrımcılık Yasası" ile birlikte, çalışma hayatında ayrımcılık yapılmasını önlemeyi ve ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır.

İsveç'te Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Yaygınlaştırılması Mekanizmaları

İsveç, başta paylaşılan ebeveyn izni ve kadına yönelik şiddet gibi alanlar olmak üzere, toplumsal cinsiyet eşitliği mevzuatının öncülüğünü yapmıştır. İsveç hükümeti geçtiğimiz günlerde kendisini feminist bir hükümet olarak ilan etmiştir.

2015 yılında Devlet teşebbüsü kurullarının %50'si kadınlardan oluşuyordu. Özel sektörde 2015 yılında şirket kurullarında %29 oranında kadın vardı. 2015 yılında yönetim kurulu başkanları, devlet teşebbüslerinde %41 oranında, özel sektörde %5 oranında kadınlardan oluşuyordu.

İsveç'te toplumsal cinsiyet eşitliğinin artırılmasına yönelik 3 temel reform yapılmıştır: 1) Vergi reformu (1970'lerden beri işçiler ayrı ayrı vergilendirilmektedir) 2) Ebeveynlik izni reformu ve 3) Çocuk bakım reformu. Kadınların istihdam, eğitim ve temsil oranlarının artmasının ardındaki faktörler; işgücüne olan yüksek talep, güçlü bir kadın hareketi varlığı, adil

bir topluma yönelik siyasi iradenin varlığı ve 1990'larda toplumsal cinsiyet eşitliğinin yaygınlaştırılmasının kabul edilmesidir.

Çocuklar, Yaşlılar, Engelliler ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bakanı aracılığı ile Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik tüm sorumluluğa sahiptir. Toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin dört ana tematik alan vardır; bunlar ayrı gelir vergilendirmesi, ebeveynlik yardımı ve ebeveynlik izni, kamuya açık çocuk bakımının geliştirilmesi ve kamuya açık yaşlı bakımının geliştirilmesidir. Bütün bunlar birleştirildiğinde kadınların emek piyasasına eşit derecede katılmaları sağlanmalıdır. Bakanlığın "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bölümü", tüm devlet kurumları ile birlikte çalışmakta ve hükümetin toplumsal cinsiyet eşitliği alanında geliştirdiği tekliflerin onaylanmasını sağlamaktadır. En az 20 yıldır toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme anlayışı İsveç'te yerini almıştır.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin yaygınlaştırılması, sadece Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığındaki kurumlar tarafından değil, diğer devlet kurumları tarafından da üzerinde çalışılan bir konudur. Bu kurumlardan biri İsveç Göç Dairesidir. Göç Dairesinin konuyla ilgili önemli tespitleri mevcuttur. Örneğin, Daire faaliyetlerinde yapılan tespitler uyarınca heteroseksüel erkeğin iltica sürecinde norm olduğu ortaya çıkmıştır. Bir erkek, bir kadın ve en az bir çocuktan oluşan 10 aileden 9'unda, erkekler ana başvuru sahibi olarak kaydedilmektedir. Bu durumda kadın sığınmacıların resmi olarak araştırılmamış olması riski vardır.

İsveç'teki Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Mekanizmaları, bir ulusal hedef olarak "Kadınlar ve erkekler, toplumu ve kendi hayatlarını şekillendiren eşit güce sahip olacaklar" ilkesi ve altı alt hedef etrafında yapılandırılmıştır. Alt hedefler, güç ve nüfuzun eşit dağılımı, erkeklerle kadınlar arasındaki ekonomik eşitlik, ücretsiz bakım ve ev işlerinin dağılımı, kadına yönelik erkek şiddetinin durdurulması konularını ve Kasım 2016'da eklenen iki yeni hedef olan toplumsal cinsiyet eşitlikçi eğitim ve toplumsal cinsiyet eşitlikçi sağlık hedeflerini kapsamaktadır.

İsveç hükümeti 2014'te, 41 devlet kurumunu 2015 yılından 2018 yılına kadar toplumsal cinsiyet eşitliğinin yaygınlaştırılmasında aktif olarak çalışmak üzere Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Yaygınlaştırılması Programı'nda (GMGA) görevlendirmiştir. Amaç, her bir ajansın çalışma alanına her yönden toplumsal cinsiyet eşitliğini entegre etmektir.

Bununla birlikte, bu yaklaşım yeni değildir. İsveç 20 yıldır cinsiyete duyarlı bütçeleme uygulamaktadır. Mevcut hükümette, her Bakanlık toplumsal cinsiyet eşitliğinin nasıl geliştirileceğini ortaya koymak zorundadır ve eğer bu sürecin bir parçası değilse, Bakanlığın Maliye Bakanlığına getirdiği hiçbir bütçe dikkate alınmayacaktır.

2015 yılında İsveç Hükümeti'nin toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlama yönünde yaptığı çalışmalar hakkında eleştirel bir inceleme yapmak için Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Araştırması uygulanmıştır. Araştırma ile tespit edilen sorun alanları şunlardı: son iki seçimde kadın temsil oranının düşmesi; kadınların özel kurumsal kurullarda ve akademik çevrelerde yetersiz temsil edilmesi. İsveç'te kadınların istihdamı bir norm olmasına rağmen, kadınların yarı zamanlı çalışmasının üstünlüğü, cinsiyetler arasındaki ücret farkı ve meslekler bakımından cinsiyetler arasındaki uçurum, kadınların ekonomik yaşama eşit katılımı açısından tanımlanan güçlüklerdir. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Araştırması, İsveç'in Ulusal Cinsiyet Eşitliği

Hedefi'ni henüz başaramadığı sonucuna varmış ve toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine yeni bir hükümet kurumunun kurulmasını, sağlık ve eğitime ilişkin yeni ulusal toplumsal cinsiyet eşitliği alt hedeflerinin benimsenmesini ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin yaygınlaştırılmasının devlet kurumları tarafından daha iyi bir şekilde uygulanmasını önermiştir. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Araştırması'nın sonuçları, ayrıca, cinsiyet eşitliğinin karmaşık bir konu olduğuna ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin başarısının doğrusal bir süreç olmadığına, daha ziyade hem gelişim göstermeyi hem de geri gitmeyi kapsadığına dikkat çekmiştir.

Toplumsal cinsiyet eşitliği politikasının etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak ve devlet kurumlarının, belediyelerin, ilçe meclislerinin ve bölgelerin toplumsal cinsiyet eşitliğinin yaygınlaştırılması çabalarını desteklemek için *yeni bir toplumsal cinsiyet eşitliği kurumunun* kurulması, Hükümet'in 2017 Yılı Bütçe Fonu'na dahil edilmiş olup 2018 yılında "*Ulusal Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu*"nun faaliyete geçmesi beklenmektedir. Devlet kurumları toplumsal cinsiyet eşitliğinin yaygınlaştırılmasını uygulamaya devam etmekle birlikte, Ulusal Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu toplumsal cinsiyet eşitliğini daha sistematik ve sürdürülebilir kılmaya yönelik bu çabaları destekleyecektir. Kurum ayrıca, İsveç genelinde toplumsal cinsiyet araştırmalarını da koordine edecektir.

Diğer organlar İsveç'te toplumsal cinsiyet eşitliği yasasını, politikalarını ve hedeflerini uygulamakla görevlidir. *Eşitlik Ombudsmanı* (DO), 2008 Ayrımcılık Yasası kapsamında yer alan, toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık da dahil olmak üzere, tüm gerekçelere ve alanlara dayalı ayrımcılıkla uğraşmaya yetkili olarak, Ocak 2009'da kurulmuş münferit bir kurumdur. 2009'dan önce dört tane ombudsman bürosu vardı. Daha önceki büroları, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik ombudsman, etnik köken ayrımcılığına yönelik ombudsman, engellilik ombudsmanı ve cinsel yönelime dayalı ayrımcılığa ilişkin ombudsman oluşturmaktaydı. Ombudsmanlık çalışmalarının yasal dayanağı Eşitlik Ombudsmanı Yasası üzerine kurulmuştur. Eşitlik Ombudsmanı tamamen bağımsızdır. Kurumun temel görevi Ayrımcılık Yasasının uygulanmasını izlemektir.

Ombudsman kurumunun 100 personeli bulunmaktadır. Eşitlik Ombudsmanı'nın işlevleri, bireysel şikayetlerin stratejik olarak dava edilmesini içermektedir. Örneğin, gebelik yüzünden iş piyasasında ayrımcılığa maruz kalan kadınlar hakkında yılda 2000 şikayet almaktadır. Eşitlik Ombudsmanı, ayrıca, işverenlerin ve eğitim sağlayıcılarının olumlu önlemlerinin izlenmesi; analizler, raporlar, yönergeler ve eğitimler yoluyla bilgi sağlanması ve yasal değişiklik teklifi ve gerekli diğer önlemlerin başlatılması konuları üzerine de çalışmaktadır. Cinsiyete dayalı ayrımcılık, Eşitlik Ombudsmanının üzerinde çalıştığı ayrımcılık gerekçelerinden sadece biri olmakla birlikte Ombudsmanın tüm ayrımcılık alanlarında aldığı şikayetlerin yüzde 50'sinin kadınlardan geliyor olması önemlidir.

Olayları mahkemeye götüren tek kamu denetimi uzmanı Ombudsman'dır ancak çalışma hayatında ayrımcılık söz konusu olduğunda, bir sendika da davaları mahkemeye taşıyabilmektedir. Ayrımcılığın yedi gerekçesi vardır. Ayrımcılık Yasasının amacı, ayrımcılıkla mücadele etmek ve diğer yollarla cinsiyet, etnik köken, din veya diğer bir inanç, engellilik, cinsel tercih ve yaşa bakılmaksızın eşit haklar ve fırsatlar geliştirmektir. Ayrımcılığın yasak olduğu alanlar çalışma hayatı, eğitim, mal ve hizmetlerdir. Çalışma hayatında, aslında bir

eleman ilanının nasıl yazılacağı noktasından başlayarak her aşamada ayrımcılık yasağı vardır. İşgücü piyasasındaki çalışma koşullarındaki ayrımcılık, önümüzdeki yıllarda üzerinde durulması gereken üç alandan biridir. Eğitim sisteminde bakım altındaki çocuklar, ilk ve orta dereceli okuldaki öğrenciler, üniversite öğrencileri ve üniversiteye başvuranlar ile diğer kurumlardaki öğrenciler gibi eğitimin bütün aşamalarında ayrımcılık yasağı vardır.

Ele alınan temel konular

- Toplumsal cinsiyet eşitliğinin yaygınlaştırılması, 1994 yılından bu yana toplumsal cinsiyet eşitliği politikası hedeflerini gerçekleştirmek için İsveç Hükümetinin temel stratejisidir.

- Kadınlar parlamentoda güçlü bir şekilde temsil edilmektedir (%44), ancak birbirini izleyen iki seçimde oran azalmıştır.

- Kadınlar kurumsal yönetim kurullarında yeterince temsil edilmemektedir (%29).

- Kadınlar akademide yeterince temsil edilmemektedir (%24 profesör).

- Ekonomik hayatta kadın istihdam oranı %78, erkek istihdam oranı ise %82'dir.

- %30 oranında kadın yarı zamanlı işlerde, 35 saatten az çalışmaktadır.

- Cinsiyetler arası ücret farkı: Ortalama olarak kadınlar erkeklerden %12,5 oranında daha az kazanmaktadır.

- Ücretsiz ev işlerinin eşit dağılımında ve bakım sağlamadaki ilerleme yavaş ancak olumludur: Ebeveynlik izni alan erkeklerin oranı %20'den (2006) %25'e (2014) kadar yükselmiştir. Erkekler ayrıca daha fazla ücretsiz ev işi yapmak eğilimindedir, aynı zamanda kadınlar daha az ücretsiz ev işi yapmaktadırlar.

- Kadına Yönelik Erkek Şiddeti: 2014'te 28.000'den fazla kadına yönelik istismar vakası bildirilmiştir. Her yıl yaklaşık 17 kadın, eşi ya da eski eşi tarafından öldürülmektedir.

- 2015 yılındaki Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Araştırması sonuçları, cinsiyet eşitliği alanında ilerleme kaydedilirken, bazı açılardan ilerlemenin durma noktasına geldiğini veya ters yönde ilerlediğini göstermektedir. Genel olarak, toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine ilişkin ilerleme, hedeflerin henüz gerçekleşmediğini göstermektedir.

- Araştırmanın temel önerilerine göre; toplumsal cinsiyet eşitliği için bir hükümet kurumu kurulacaktır; sağlık ve eğitim konusunda yeni toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine ihtiyaç duyulmaktadır; toplumsal cinsiyet eşitliğinin yaygınlaştırılması, devlet kurumlarının talimatlarına göre tanıtılacaktır.

- Hükümetin 2007-2014 toplumsal cinsiyet eşitliği girişimi ve hükümetin toplumsal cinsiyet eşitliği politikasının genel olarak, toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki bilgi birikiminin artması ve farklı toplum seviyelerinde toplumsal cinsiyet eşitliği çalışması yoluyla yöntem ve uygulamaların geliştirilmesi bakımından toplum üzerinde bir etkisi olmuştur. Bununla birlikte, bunların ne şekilde toplumsal cinsiyet eşitliğini etkilediğinin anlaşılması için analiz ve değerlendirmeler şeklinde yeterli veri bulunmamaktadır. Genel olarak, toplumsal cinsiyet eşitliğinin toplumdaki ilerlemesini izlemek ve analiz etmek için şartları sağlamak amacıyla toplumsal cinsiyet eşitliğinin daha tutarlı bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KOMİSYONUN YÜRÜTTÜĞÜ PROJELER

Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi

“Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” projesi Birleşmiş Milletler Kadın (UN Women), Parlamentolar Arası Birlik (IPU) ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) ortaklığında yürütülen 3 yıllık bir projedir. Proje finansal olarak İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı (SIDA) tarafından desteklenmektedir ve toplam bütçesi 3,500,000.00 USD’dir.

Proje’de aşağıda belirtilen hususlar üzerine çalışılması planlanmaktadır:

➤ Toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların karar mekanizmalarına katılım hakkını geliştirecek yasal çerçevelerin ve politikaların geliştirilmesi/kanunlaştırılması ve uygulanması;

o Toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik eden yasal çerçevelerin ve politikaların uygulanmasının geliştirilmesi ve izlenmesi için parlamento kapasitesinin artırılması,

- Projenin ilk aşamasında gerçekleştirilen yasa taramalarının takibi
- Parlamento bütçesinin toplumsal cinsiyete daha duyarlı hale gelmesi için olası araçları tespit etmesi için KEFEK’e ve TBMM’nin ilgili organlarına teknik uzmanlık desteği sağlanması.

o Toplumsal cinsiyete duyarlı yasal ve politik çerçevelerin uygulanmasının izlenmesi ve formüle edilmesi için, parlamentonun toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik kaynaklara ve araçlara erişiminin artırılması,

- KEFEK’in toplumsal cinsiyet eşitliği mevzuatının uygulanmasının izlenmesi için gerekli araçları geliştirmesi ve uygulaması için teknik destek sağlanması,
- KEFEK ve Meclis dışındaki uzmanların iş birliği ile yasamanın, politikaların ve bütçelerin toplumsal cinsiyet perspektifi ile analizi üzerine ilgili Meclis personeline eğitim sağlanması,
- Eğiticilerin eğitilmesi: Yasal ve politik çerçevelerin toplumsal cinsiyete duyarlı analizinin yürütülmesi için Meclis personeline yönelik eğitim müfredatı geliştirilmesi ve bu müfredatın uygulanması. (Yasama uzmanları diğer yasama uzmanlarına eğitim verecek şekilde eğitici olarak eğitileceklerdir).

Bu çıktıda Proje’nin birinci aşamasında yapılan yasa taramalarının devam çalışmaları, gereken diğer mevzuatın ve politikaların taranması ve toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin Meclis içinde desteklenmesi için pilot araçların geliştirilmesi gibi etkinlikler planlanmaktadır. Yasa taramaları için denetim listeleri gibi araçlar geliştirilmesi ve bu araçların kullanımları ve yasaların ve politikaların toplumsal cinsiyet analizi üzerine yasama uzmanlarının sistematik eğitimi, aynı zamanda bu eğitimlerin Meclis içinde kurumsallaşması ve Meclis’in kendi iç

eğitici havuzu olabilmesi için yasama uzmanlarına yönelik Eğitici Eğitimi düzenlenmesi öngörülmektedir.

➤ Kadınların liderliğinin ve siyasete katılımının toplumsal cinsiyete duyarlı tedbirler ile teşvik edilmesi;

o TBMM'nin toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadının güçlenmesini teşvik eden politikalar, mevzuatlar ve prosedürler benimsemesini sağlamak için KEFEK'in kapasitesinin geliştirilmesi,

- KEFEK'in mevcut TBMM Stratejisi (2013 – 2017)'nin toplumsal cinsiyete duyarlı uygulanışını sağlamasının desteklenmesi,
- KEFEK'in stratejik eylem planını uygulanması ve toplumsal cinsiyet politikası geliştirilmesi için danışmanlık sağlanması ve istişare toplantıları düzenlenerek desteklenmesi,
- KEFEK'e mevcut TBMM iç politikalarını toplumsal cinsiyet perspektifinden incelemesi, tespit edilen zayıflıkları ele alması ve yeni/revize edilmiş politikaların hayata geçmesini sağlaması danışmanlık sağlanması ve toplantılar düzenlenmesi aracılığıyla kolaylaştırıcılık sağlamak,
- Projenin birinci aşamasında geliştirilen denetim listesini temel alarak, KEFEK'in toplumsal cinsiyete duyarlı mevzuat hakkında kurum içi kaynak kiti geliştirmesi ve bu kiti uygulaması için teknik uzmanlık yoluyla kolaylaştırıcılık sağlamak,
- KEFEK'in diğer komisyonlar ile görüş alışverişlerinin ve iş birliğinin ortak toplantılar ve aktiviteler aracılığı ile geliştirilmesi; diğer komisyon üyelerinin KEFEK toplantılarına katılmak üzere davet edilmesinin, ilişkileri geliştirmek için yapılacak diğer girişimlerin desteklenmesi ve KEFEK'in ulusal ve uluslararası platformlarda bilinirliğinin artırılması
- KEFEK'in iletişim ve savunuculuk stratejileri geliştirmesinin ve uygulanmasının danışmanlık, teknik uzmanlık, halkla ilişkiler ve toplantılar aracılığı desteklenmesi,
- İnceleme ziyaretleri ile KEFEK'in/TBMM'nin diğer parlamentolar ile iyi uygulama görüş alışverişi yapmasının sağlanması.

o Liderlik pozisyonları da dâhil kadınların siyasete katılımlarının artırılması için Parlamentonun kapasitesinin geliştirilmesi,

- TBMM/KEFEK'in 2023 Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılı vesilesi ile Meclisteki kadın katılımının artırılması için hazırlayacakları yol haritasının hazırlanması ve uygulanması, danışmanlık sağlanması ve toplantılar düzenlenmesi aracılığı için kolaylaştırılması,
- Yeni seçilmiş kadın milletvekillerinin görev ve sorumluluklarını verimli bir şekilde yerine getirmelerinin ve Meclis atmosferine aşinalık kazanmalarının ihtiyaca yönelik hazırlanmış kapasite geliştirme etkinlikleri ile desteklenmesi,

- Toplumsal cinsiyet eşitliği kavramları ve bu kavramların parlamentonun çalışmaları ile olan ilgisi üzerine kadın ve erkek milletvekillerine ve Meclis personele yönelik kapasite geliştirme etkinliklerinin gerçekleştirilmesi.

Bu çıktıda KEFEK'in kendi Stratejik Planı'nı geliştirmesi için toplumsal cinsiyete duyarlı araçlar geliştirilmesi ve TBMM 2013-2017 Stratejik Planı'nda belirtilen toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin hususların uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu çıktının diğer etkinliklerinin ise KEFEK'in kapasitesinin diğer parlamentolardaki benzer Komisyonlar ile bağlantılar kurması ve onlarla iyi deneyim paylaşımı yapması ve kendi iletişim stratejisini güçlendirmesi olması planlanmaktadır.

Aynı zamanda bu çıktıda, en nihai hedef olarak kadın milletvekili ve karar alma süreçlerindeki üst yönetimdeki kadın sayısının artması olacak şekilde, KEFEK'i Meclis'te kadınların, özellikle liderlik pozisyonlarında, daha yüksek katılımını teşvik konusundaki çalışmalarında desteklemek hedeflenmektedir. Bu çerçevede 2023 Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılı çerçevesinde siyasi liderlikte kadınların artırılmış katılımı üzerine bir yol haritası geliştirilmesi için kaynak aktarılacaktır. Milletvekillerinin ve yasama uzmanlarının toplumsal cinsiyete daha duyarlı olmaları, toplumsal cinsiyet eşitliği ve toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılması için kapasite geliştirme etkinlikleri düzenlenecektir.

➤ Toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularının kadınların liderliğini ve siyasi katılımını artıracak yasal çerçeveleri ve politikaları etkilemesi.

O Toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların siyasete katılımını teşvik etmek üzere toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularına ve sivil topluma daha geniş siyasi alan yaratılması ve diyalog mekanizmalarının güçlendirilmesi,

- Ortak etkinlikler ve istişareler ile sivil toplum ile işbirliği yapılması,
- KEFEK'in toplumsal cinsiyet eşitliği konularında açık oturumlar düzenlemesi.

O Toplumsal cinsiyet eşitliğini, kadınların liderliğini ve kadınların siyasete katılımını teşvik etmek üzere toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularının kapasitelerinin geliştirilmesi,

- Raporlar, uluslararası toplantılar ve paylaşımlar ile diğer parlamentolar ile toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine iyi uygulamaların teşviki ve paylaşımı,
- Meclis, sivil toplum ve siyasi partiler ile işbirliği içerisinde kadınların siyasi katılımının desteklenmesine yönelik kampanyaların düzenlenmesi,
- Aday gösterirken toplumsal cinsiyet eşitliğinin teşviki için siyasi parti liderleri ile savunuculuk yapılması,
- Geçici Özel Önlemler üzerine meclis ve siyasi partiler ile de olmak üzere, yüksek düzeyde savunuculuk/bilgi alışverişi yapılması,
- Önümüzdeki genel seçimler için benzer kapasite geliştirme eğitimlerine dâhil olmuş diğer paydaşlar ile işbirliği içinde bağlama özel aday eğitimi geliştirilmesi ve eğitimin verilmesi

Projenin üçüncü çıktısı parlamento dışındaki toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularının TBMM süreçlerine ve çıktılarına etkisi ile ilgilidir. KEFEK'in toplumsal cinsiyet

anaakımlaştırma stratejisini uygulayabilmesi için, kendisine bilgi ve toplumsal cinsiyet uzmanlığı sağlayacak sivil toplum ve kadın örgütleri ile güçlü bir ilişki geliştirmesi gerekecektir. Etkinlikler bu ilişkiyi açık oturumlar ve işbirlikçi girişimler ile resmileştirecektir. Bu çıktı geçici özel önlemlerin kullanılması da dâhil olmak üzere kadınların siyasi katılımını artırmak için siyasi partiler ve diğer paydaşlar ile diyalog kurmayı amaçlamaktadır. Genç ve istekli kadın adayların kapasitelerinin, mevcut kadın milletvekillerinin danışmanlığında ve fikir alışverişi sistemi ile gelecek genel seçimlere kadar artırılması hedeflenmektedir. Sonuca ulaşmak için, yüksek seviyede savunuculuk ve bilgi alışverişi öngörülmektedir.

26'ncı Yasama Dönemi 2'nci Yasama Yılında Proje kapsamında aşağıdaki faaliyet ve etkinlikler gerçekleştirilmiştir:

- 30 Ekim 2016 tarihinde Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars Bölgesel Bilgi ve Deneyim Paylaşımı ve Farkındalık Arttırma Toplantısı.
- 12-13 Kasım 2016 tarihlerinde Lider Kadınlar Çalıştayı.
- 5 Aralık 2016 tarihinde Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkını Elde Etmelerinin 82'nci Yıldönümünü Etkinliği.
- 1-6 Haziran 2017 tarihlerinde Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Konusunda İspanya Parlamentosuna Gerçekleştirilen Çalışma Ziyareti.
- 14-20 Eylül 2017 Finlandiya ve İsveç Parlamentosuna Düzenlenen Çalışma Ziyareti.

BEŞİNCİ BÖLÜM

KOMİSYONA YAPILAN BAŞVURULAR

Komisyonu, 26'ncı Yasama Dönemi 2'nci Yasama Yılında 41 başvuru yapılmıştır. Başvurularda ağırlıklı olarak, erken yaştaki evlilikler nedeniyle Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan mahkûm olan erkeklerin, eşleri ve çocuklarından uzak kalması neticesinde kadınların ve çocukların yaşadığı mağduriyetler, boşanma davaları ve uzun süreli olarak karara bağlanan nafakalar nedeniyle yaşanan mağduriyetler, mobbing iddiaları, kadına karşı şiddet fiilleri ve yardım talepleri konuları yer almaktadır.

Söz konusu başvurulara istinaden Komisyon gerekli incelemeleri yapmakta, gerektiğinde dilekçeleri ilgili idarelere göndermekte ve yapılan işlemler doğrultusunda başvuru sahibi kişiler her aşamada bilgilendirilmektedir.

ALTINCI BÖLÜM

KOMİSYONA HAVALE EDİLEN TASARI VE TEKLİFLER

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, 5840 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının (a) bendine göre "Kendisine esas veya tali olarak havale edilen işleri görüşmek, Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun tasarısı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnamelerin kadın erkek eşitliği konusunda T.C. Anayasasına, uluslararası gelişmelere ve yükümlülöklere uygunluğunu inceleyerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak"la görevlidir.

Komisyonca, 26'ncı Yasama Dönemi 2'nci Yasama Yılında 21 kanun teklifi havale edilmiştir. Kanun tekliflerinin tamamında Komisyon tali olarak belirlenmiştir.

Komisyonca havale edilen kanun teklifleri şunlardır:

1. 2/1424 Esas Numaralı Türk Medeni Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile evlilik yaşının onsekiz yaşına çıkarılması ve böylece çocuk yaşta evliliklerin önüne geçilerek çocuk gelinlerin sayısının azaltılması, çocuğun cinsel istismarı için öngörölen yaş sınırının 18 olarak değiştirilmesi ve çocuk haklarının korunması yönünde değişiklikler yapılması öngörülmektedir.

2. 2/1445 Esas Numaralı 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile on sekiz yaşını doldurmamayan kişilerin evlenmesinin önüne geçmek amacıyla Türk Medeni Kanunu'nda çeşitli düzenlemeler yapılması öngörülmektedir.

3. 2/1459 Esas Numaralı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile; cinsel dokunulmazlığa karşı suçlara caydırıcı cezaların verilmesi ve cinsel istismar suçunun eşe karşı işlenmesi halinde soruşturma ve kovuşturmanın şikayete bağılı olması şartının kaldırılması öngörülmektedir.

4. 2/1497 Esas Numaralı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile çocuğun cinsel istismarının önlenmesi için Türk Ceza Kanununda değişiklik yapılarak cinsel istismarın daha ayrıntılı bir şekilde tanımlanması ve bu amaçla koruyucu ek tedbirlerin alınması ve cinsel istismar suçlarına verilen cezaların arttırılması gibi hususlar düzenlenmektedir.

5. 2/1539 Esas Numaralı 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile kadının isteğı halinde, evlenmeden önceki soyadını kocasının soyadını almaksızın tek başına kullanması öngörülmektedir.

6. 2/1552 Esas Numaralı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağık Sigortası Kanunu kapsamında hak sahibi olan veya daha önce hak sahibi olup başvuru tarihi itibarıyla kişisel geliri bulunmayan erkek çocuklarına ilk evliliklerine özgü olmak kaydıyla evlenme ödeneğı verilmesi amaçlanmaktadır.

7. 2/1553 Esas Numaralı 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile yetim aylığı alan kız ve erkek çocuklar arasındaki ayrımının kaldırılması öngörülmektedir.

8. 2/1585 Esas Numaralı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile 5510 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1), (2), (3) numaralı alt bentlerine tabi olarak çalışan sigortalıların olası ekonomik kayıplarını telafi etmek amacıyla Esnaf Ahilik Sandığı kurulması, Türkiye'de yerleşik olmayan yabancı uyruklu gerçek kişiler ile kanuni ve iş merkezi Türkiye'de olmayan ve bir iş yeri ya da temsilci vasıtasıyla Türkiye'de kazanç elde etmeyen kurumlara yapılan konut ve iş yeri teslimlerinde katma değer vergisi istisnası sağlamak suretiyle konut ve iş yeri satışlarının teşvik edilmesi, inşaat sektöründeki tapu harcı oranları ile bu sektörde kullanılan bazı kâğıtlar bakımından damga vergisi oranlarının farklılaştırılmasına imkân sağlanması, vergiye gönüllü uyumun artırılması amacıyla uyumlu gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin yıllık beyanname ile beyan ettikleri gelir ve kurumlar vergisinin belli bir kısmına kadar indirim yapılması, Türkiye İş Kurumunun faaliyet alanı ile ilgili yapılacak proje ve programlara münferiden veya yurt içi ya da uluslararası kuruluşlarla iş birliği hâlinde eğitim ve danışmanlık hizmeti verilebilmesinin sağlanması, Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlarla yürütülen projeler karşılığı temin edilen hibe niteliğindeki tutarların, Türkiye İş Kurumunun bütçesine gelir kaydedilmeksizin özel hesaplarda izlenmesine imkân tanınması, üç kategoride uygulanan genel sağlık sigortası prim oranının tek kategoriye indirilmesi, genel sağlık sigortası prim borçlarının yeniden yapılandırılması, Devlet Su İşleri (DSİ) tarafından yürütülen baraj projeleri sebebiyle su altında kalan yerleşim yerlerindeki kamulaştırmalar ile iskan/yeniden yerleşim çalışmalarının tek elde yürütülmesi amacıyla mevzuatta düzenleme yapılması, kadın istihdamını destekleyici faaliyetler kapsamında kullanılması amacıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına kaynak aktarımına imkân verilmesi öngörülmektedir.

9. 2/1637 Esas Numaralı 17.03.1981 Tarih ve 2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif 8 Mart Dünya Kadınlar Gününün resmi tatil olarak kabul edilmesi öngörülmektedir.

10. 2/1647 Esas Numaralı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile, kadınlar için hapis cezasının infazının geri bırakılması koşulunun yeniden düzenlenmesi, bu kapsamda doğurma tarihinden itibaren altı ay yerine beş yıl geçmemiş olan kadınlar için hapis cezasının infazının geri bırakılması yoluna gidilebilmesi amaçlanmaktadır.

11. 2/1655 Esas Numaralı 2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile 8 Mart Dünya Kadınlar Gününün resmi tatil olması öngörülmektedir.

12. 2/1673 Esas Numaralı 31.5.2006 Tarih ve 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile Sosyal Güvenlik Kurumu ile bağı olmayan kadınlardan evliliklerinde en az yirmi beş yılını tamamlayanların ve hiçbir biçimde aylık ve gelir almaya hak kazanmamış olanların, borçlanma yoluyla yaşlılık aylığına hak kazanabilmelerine olanak sağlanması amaçlanmaktadır.

13. 2/1688 Esas Numaralı Türk Ticaret Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile şirketlerin yönetim kurullarında cinsiyet kotası uygulaması getirilerek fırsat eşitliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

14. 2/1701 Esas Numaralı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile doğum yapan kadınların, gebeliğin başladığı andan itibaren sigortalı olması ve sigortasız erkeğin sigortasız eşinin, her çocuk için yaşaması şartıyla emzirme ödeneği alması öngörülmektedir.

15. 2/1721 Esas Numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile trans bireylerin insan hakları çerçevesinde haklarının korunması ve sosyal hizmetlerden yararlanırken ayrımcılığa maruz kalmamaları için gerekli düzenlemelerin yapılması öngörülmektedir.

16. 2/1730 Esas Numaralı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile Türk Ceza Kanunu'nda değişiklik yapılarak çeşitli cinsel yönelim ve cinsiyet kimliklerine sahip bireylerin ayrımcılığa uğramasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

17. 2/1734 Esas Numaralı 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 73 üncü maddesinin (1) nolu bendine 'Kadına ve çocuğa karşı işlenen suçlarda şikayet süreye tabi değildir.' cümlesinin eklenmesi öngörülmektedir.

18. 2/1736 Esas Numaralı 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile Türkiye'de ev kadınlığı yapan kişilerin, yurt dışındaki muadillerine benzer şekilde, sigortalılık süreleri, bu sürelerin arasında veya sonunda her birinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ile ev kadını olarak geçen süreleri borçlanabilmesi öngörülmektedir.

19. 1/1761 Esas Numaralı 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile Anayasanın kanun önünde eşitlik ilkesi gereği, işlediği suçtan dolayı hapis cezasının ertelenmesinde cezanın üst sınırının 3 yıl olduğu hallerde, kadınlar ve engelliler için üst yaş sınırının kadının emeklilik yaşı olan 58 olarak değiştirilmesi amaçlanmaktadır.

20. 2/ 1767 Esas Numaralı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile çocuğun üstün yararı ilkesi uyarınca gebe olan veya çocuk doğuran kadınların cezasının ertelenmesini ve tutukevlerinin çocuk dostu bir altyapıya sahip olması öngörülmektedir.

21. 2/1814 Esas Numaralı 2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile 2839 sayılı Kanunun 12'nci maddesine eklenen fıkra ile siyasi partilere, bütün seçim çevrelerinde aday gösterirken fermuar sistemi yoluyla listede bir kadın bir erkek aday göstererek her iki cinsiyetten % 50 aday gösterme zorunluluğunun getirilmesi öngörülmektedir.